

IZ SVETA TIŠINE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

VSE JE V NAŠIH ROKAH

EVERYTHING IS IN OUR HANDS

► Neslišni
zvoki dleta –
Ivan Štrekelj,
gluhi kipar

► Norveški
izobraževalni
sistem za
gluhe

► ZDGNS
na šestem
kongresu
logopedov

Z razstave "Vse je v naših rokah" izločimo delo gluhe skupnosti, njena zgodovina in njene dosežke. Razstavo smo pripravili, da imamo širšo javnost ozavešteni o kulturni raznolikosti ter odpravljati predsodke in graditi mostove med svetom gluhih in naglušnih ter svetom slišnih. Razstavo smo pripravili v jeziku, ki deluje pod okriljem Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

The exhibition titled "Everything is in Our Hands" presents the life and work of the deaf community, its most prominent achievements. It also aims to raise awareness of cultural diversity and remove prejudices, and build bridges between the world of the deaf and hard of hearing and that of the hearing.

Razstavo smo pripravili v slovenskem jeziku (The House of Sign Language and the Slovenian Association of Hard of Hearing Clubs Association of Slovenia).

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24, Ljubljana
telefon: 01/500 15 00
telefaks: 01/500 15 22

Spletna stran:

www.zveza-gns.si

Urednik:

Anton Petrič

Naslov uredništva:

urednistvo@zveza-gns.si

Uredniški odbor:

Valerija Škof, Darja Pajk, Valentin Jenko

Jezikovni pregled:

Barbara Perc

Oblikovanje: Artmedia

Tisk: Tiskarna DTP

Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delne objave nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno mnenja in stališča uredništva ter Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem uredništva. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zato na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list Republike Slovenije št. 89/98) ni zavezano plačilu davka na dodano vrednost. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici:

Razstava Vse je v naših rokah v Tivoliju;
foto: ZDGNS

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo.
Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

OBVESTILO UREDNIKA

Poletje smo zaključili z razstavo Vse je v naših rokah na Jakopičevem sprehajališču v ljubljanskem Tivoliju, ki je bila na ogled do 17. oktobra. Pripravila jo je Hiša znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, predstavlja pa izzive izgube sluha ter izpostavlja največje dosežke v 90-letni zgodovini gluhe skupnosti pri nas.

Vzporedno z razstavo so bila v bližnji Narodni galeriji razstavljena dela gluhega kiparja Ivana Štreklja. Predstavljenih je bilo štirideset kipov, šestnajst del na papirju in oljna slika, dodane pa fotografije treh javnih spomenikov in štirih nagrobnikov. Štrekljeva ustvarjalna pot je bila prvič predstavljena tudi na monografski razstavi. Narodna galerija je v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije pripravila prispevke o njegovem življenju in delu v slovenskem znakovnem jeziku.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Vabimo vas, da glasilo soustvarjate z nami. Prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si.

Če se vam zdi glasilo zanimivo in ga želite prejemati brezplačno, nam pišite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si ali svoje ime, priimek in naslov sporočite na: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo Iz sveta tišine je dosegljivo tudi na spletu: www.zveza-gns.si. ●

NAVODILO AVTORJEM

Besedilne datoteke

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF, ali skenirana besedila, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

Slikovne priloge

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavitev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavitev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvorno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB.

Fotografije ne smejo biti prilepljene v dokument, ampak jih pripnite k elektronski pošti. Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo zavrnil ali jih objavili brez fotografij. ●

Uvodnik

Anton Petrič, urednik

Običajno se pomena sluha zavemo, šele ko imamo težave pri poslušanju sogovornikov, ko moramo na radijskem in televizijskem sprejemniku povečati glasnost ali ko na sestankih in seminarjih iščemo sedež v prvih vrstah, da bi dobro slišali govorca.

V Sloveniji živi več kot tisoč gluhih in več kot sedemdeset tisoč uporabnikov slušnega aparata. Najpogostejši spremljevalec staranja je izguba sluha, ki ji je po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije podvržen vsak drugi starostnik. Vsaka peta odrasla oseba naj bi imela težave s sluhom, ki niso posledica staranja, temveč je do njih prišlo zaradi dela v hrupnem okolju, glasnega poslušanja glasbe, obiskovanja glasnih koncertov ali poškodb pri športnih dejavnostih.

Presoja, kdaj izguba sluha človeka preveč ovira v vsakdanjem življenju in zato potrebuje slušni aparat, je v domeni vsakega posameznika, od tu naprej pa je potrebno sodelovanje strokovnjakov. Sluh je preveč dragocen, da bi njegov ostanek izgubili s šušmarskimi metodami in vrgli stran vsak evro, ki bi ga porabili v ta namen. V mislih imam predvsem t. i. revolucionarne slušne aparate, ki jih lahko naročimo v kataloških ali televizijskih prodajah, kjer v resnici ponujajo navadne ojačevalce zvoka brez prilagoditev za naglušnost in brez servisa zanje. Z njimi si lahko naredimo več škode kot koristi, predvsem pa se v udobju, estetiki in kakovosti zvoka ne morejo primerjati s pravimi slušnimi aparati. Zato prava pot pri odločitvi za slušni aparat vključuje zdravnika, specialista ORL in usposobljenega slušnega akustika.

Po vpisu znakovnega jezika v ustavo v Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije pričakujemo spremembe v zakonodaji, zlasti na področju

izobraževanja. Uporabnikov slovenskega znakovnega jezika ni veliko, le okoli 1500, zato je njegova umestitev v ustavo še toliko bolj pomembna. Novi 62.a člen ustave opredeljuje pravico do svobodne uporabe in razvoja slovenskega znakovnega jezika, zato pričakujemo, da se bo to odrazilo tudi v zakonodaji, predvsem na področjih izobraževanja, kulture ter dostopnosti do informacij in komunikacij.

Nepojmljivo je, da se gluhi otroci učijo v slovenskem znakovnem jeziku, nimajo pa predmeta slovenski znakovni jezik, in tudi ljudje, ki imajo izobrazbo za poučevanje gluhih, dobijo le nekaj njegovih osnov.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ki velja od leta 2013, pravice do invalidnine ne priznava več vsem invalidom z določeno telesno okvaro, temveč le tistim, katerih telesna okvara je zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni nastala po omenjenem datumu. Predhodno veljaven predpis je pravico do invalidnine priznaval vsem invalidom z določeno telesno okvaro ne glede na to, kako in kje je le-ta nastala.

Navedena ureditev je diskriminatorna, zato varuh človekovih pravic od Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, od Ministrstva za zdravje in od poslancev državnega zbora zahteva odpravo obstoječih kršitev in enako obravnavo vseh invalidov. Prav tako ugotavlja, da je obstoječe priznanje invalidnine zgolj invalidom s telesnimi okvarami kot posledicami poškodb pri delu ali poklicnih boleznih ter vsem tistim invalidom, katerih telesne okvare so nastale pred uveljavitvijo ZPIZ-2, diskriminatorno in terja priznanje invalidnine vsem invalidom z določeno telesno okvaro. ●

VSE JE V NAŠIH ROKAH

Aleksandra Rijavec

Z vpisom slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo je bil postavljen temelj za urejanje boljšega življenja in dela oseb z izgubo sluha. Jezik je področje, pomembno za izobrazbeni in družbeni razvoj oseb z izgubo sluha, zato je treba bogatiti sposobnosti, razvijati talente ter krepiti samozavest in samopodobo.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije v okviru programa Hiša slovenskega znakovnega jezika organizira različne dogodke in dejavnosti, ki pripomorejo k ohranjanju kulture gluhih, njeni promociji in popularizaciji v širši javnosti. Ob tem spodbujamo medkulturno komunikacijo, razumevanje medkulturnih razlik, strpnost do drugačnosti ter odpravo predsodkov in različnih vrst diskriminacije, ki ovirajo enakopravno vključevanje gluhih v družbo. Javnost ozaveščamo o jeziku in kulturi gluhih ter tako zmanjšujemo razkorak med svetom gluhih in slišičih.

Gluhe osebe na ta način krepijo svoje komunikacijske, organizacijske in izvedbene kompetence, širijo splošno razgledanost in se seznanjajo z zgodovino svojega jezika, informirajo se o strokovnih temah, ki jih zanimajo, ter razvijajo svoje talente.

S pomočjo sredstev Ministrstva za kulturo smo izvedli projekt Promocija kulture in znakovnega jezika, v okviru katerega smo na Jakopičevem sprehajališču

v ljubljanskem parku Tivoli postavili razstavo Vse je v naših rokah. Razstava na 80 panojih zajema 90 let organiziranega delovanja gluhih na Slovenskem. Predstavljeni so življenjski vsakdan in prelomni trenutki v zgodovini gluhe skupnosti ter največji dosežki gluhih športnikov, umetnikov, slovenski znakovni jezik in ostali izzivi, ki jih prinaša izguba sluha.

Izdali smo tudi publikacijo z enakim naslovom, v kateri smo razstavo predstavili v pisani in v slikovni obliki ter jo opremili s QR-kodami, kjer so zapisi s panojev predstavljeni v slovenskem znakovnem jeziku. Videoposnetke v obliki QR-kode si lahko ogledate na mobilni aplikaciji Slovar SZJ, publikacija pa je priložna gasila Iz sveta tišine. Razstavo si lahko ogledate tudi na mobilni aplikaciji ZDGNS Museum. ●

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

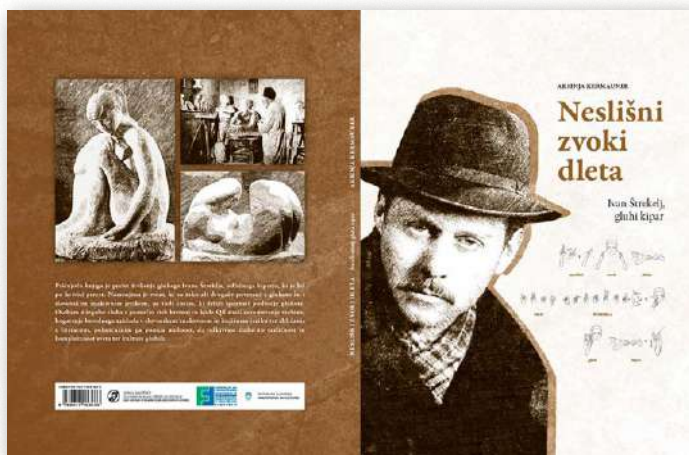
- ✓ **Iskalnik**
Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.
- ✓ **Govor**
Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.
- ✓ **Kategorije**
Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljicah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.
- ✓ **Kviz**
Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.
- ✓ **QR**
Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

www.szj.si szjsi

NESLIŠNI ZVOKI DLETA – IVAN ŠTREKELJ, GLUHI KIPAR

ZGODBA S PRIREDBO V SLOVENSKI ZNAKOVNI JEZIK

✎ Aleksandra Rijavec

V okviru projekta Prilagajanje in izdajanje knjig v slovenskem znakovnem jeziku, ki ga s pomočjo Ministrstva za kulturo izvaja Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, smo izdali knjigo Neslišni zvoki dleta – Ivan Štrekelj, gluhi kipar. Prilagojena je razumevanju oseb z izgubo sluha, saj je poleg ilustracij opremljena tudi z risbami kretenj in s QR-kodo v obliki videozapisa v slovenskem znakovnem jeziku.

Predstavlja življenje in delo gluhega kiparja Ivana Štrekelja, ki se je rodil leta 1916 v Ljubljani. Zaradi meningitisa je oglušel pri sedmih letih. Šolal se je na Zavodu za gluhoneme v Ljubljani, kjer ga je učitelj risanja spodbujal pri ustvarjanju. Po zaključku osnovnega izobraževanja je šolanje nadaljeval na oddelku za kiparstvo in rezbarstvo na Tehnični srednji šoli. Leta 1938 je bil sprejet na Akademijo za likovno umetnost v Beogradu, a je zaradi vojne študij prekinil. Po vrnitvi v Ljubljano se je zaposlil v kamnoseštvu, po končani vojni pa šolanje nadaljeval na ljubljanski akademiji. Po zaključku študija je ustvarjal iz kamna, žgane gline, lesa, mavca in bronca.

Knjigo je napisala Aksinja Kermauner, besedilo v kretnjah slovenskega znakovnega jezika je narisal gluhi akademski slikar Nikolaj Vogel, kretnje pa je strokovno pregledala slavistka in certificirana tolmačka slovenskega znakovnega jezika Veronika

Ciglar. Vsebino v slovenskem znakovnem jeziku je predstavil Sašo Letonja, strokovno pa je knjigo pregledala muzejska svetovalka Narodne galerije Mateja Breščak. Uporabljene fotografije so iz arhiva Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter iz Muzeja novejšje zgodovine Slovenije.

Ustvarjanje tiskanega besedila v znakovnem jeziku je svojevrsten izziv. Besedilo pod risbami kretenj sledi dobresednemu prevodu izvirnega besedila v kretnje, sklanjanje pa je opuščeno, saj znakovni jezik nima sklonov. Prav tako v tovrstnem zapisu manjkata pomembna elementa znakovnega jezika: obrazna mimika in gibanje telesa. V risbah kretenj sta le nakazana, saj ju je v tiskani obliki nemogoče natančno prikazati. Zato je knjiga opremljena tudi z videozapisom v slovenskem znakovnem jeziku, ki ji je dodan v obliki QR-kode, saj le povezava risanih kretenj in videozapisa predstavlja popolno podobo znakovnega jezika.

Prilagoditev v slovenski znakovni jezik je razumljiva gluhim bralcem, predstavlja pa zanimivo nadgradnjo izvirnega besedila, privlačno tudi za slišče populacijo, saj se z branjem in z ogledom videozapisa seznanijo s slovenskim znakovnim jezikom.

Knjiga je namenjena vsem, ki so povezani z gluhoto in s slovenskim znakovnim jezikom, ter tistim, ki ga želijo spoznati. Na izviren način združuje slovenski knjižni jezik z znakovnim jezikom ter osebam z izgubo sluha nudi razumevanje vsebine, bogatenje besednega zaklada v slovenskem znakovnem in v knjižnem jeziku ter zblížanje s knjigo. Polnočutnim ljudem pa ponuja možnost, da odkrivajo čudovito drugačnost ter celovitost sveta in kulture gluhih, ko se živijo v kretnje in v slovenski znakovni jezik.

Videoposnetek v slovenskem znakovnem jeziku si lahko ogledate s pomočjo QR-kode. Čitalec QR-kode je na voljo v mobilni aplikaciji Slovar SZJ.

Brezplačni izvod knjige lahko naročite na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. ●

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE NA ŠESTEM KONGRESU LOGOPEDOV

📷 Domen Vurnik

Med kongresom; foto: Dlogs

Moravske Toplice ponavadi obiščemo, da bi našli mir med prekmurskimi ravnici in si v toplih termalnih bazenih pogreli prezeblo telo. V Moravcih, natančneje v Termah Vivat, pa se je med 19. in 21. oktobrom zbrala logopedska stroka na šestem kongresu logopedov Slovenije.

V slovenskem prostoru je logopedija še vedno obravnavana kot relativno mlada stroka, čeprav njeni začetki segajo v zgodnja leta prejšnjega stoletja. Število strokovnjakov počasi narašča, skupaj z njimi pa tudi znanstveno delo in dostopnost njihovih storitev. Ključni namen kongresa je bil pregled opravljenega dela in razvoja. Glavni organizator, Društvo logopedov Slovenije, ki je krovna organizacija na področju logopedije v državi, je bilo ustanovljeno leta 2004 in je na kongresu praznovalo osemnajst let.

**Društvo
logopedov
Slovenije**

Srečanje strokovnjakov predstavlja priložnost za mreženje, obnavljanje znanja ter za seznanjanje z novostmi. Skupnost logopedov v Sloveniji je majhna, zato sta povezovanje in komunikacija med posamezniki ključna za dobro delovanje stroke. Geslo kongresa je bilo Logopedija na prelomu, kar je predsednica društva Klara Trpkova Bergant v uvodnem nagovoru postavila v kontekst razvoja slovenske logopedске stroke, ki je zapustila začetni razvojni stadij in postala polnomočna znanstvena panoga v domačem prostoru. Kongres je odprl tudi vprašanje, katera področja logopedije zahtevajo več pozornosti in načrtovanega razvoja.

Sodelovanje med Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije in logopedsko stroko ima dolgo tradicijo ter je obrodilo uresničitev marsikaterega uspešnega projekta. Eno od področij dela logopedov je rehabilitacija poslušanja in govora ob izgubi sluha, kar je tudi področje dejavnosti zveze. Sodelovanje je ključno za napredek na področju kakovosti življenja oseb z izgubo sluha, kongres pa je odlična priložnost za tesnejše povezovanje.

Žal področje izgube sluha vsebinsko ni bilo obravnavano v veliki meri. O njem je spregovorila logope-

dinja Katja Globevnik v predstavitvi Vpliv ponavljajočih vnetij srednjega ušesa in prevodne izgube sluha v predšolskem obdobju na motnje fonološkega zavedanja petletnikov, ki so jo razglasili za najboljšo predstavitev na kongresu.

Bernd Katzbauer in Darja Pajk sta v predavanju z naslovom Optimizirana vstavitev polževega vsadka – kako lahko individualizirana obravnava izboljša možnost poslušanja spregovorila o polževih vsadkih in o pomenu kakovostne rehabilitacije oseb z izgubo sluha.

Program kongresa je obsegal pester nabor predavanj, predstavitev, delavnic in predstavitevnih plakatov. Prisluhnilo smo lahko domačim in tujim predavateljem ter slovenskim strokovnjakom, ki raziskujejo onkraj naših meja. Drugi dan so na gala večerji podelili priznanja društva posameznicam, ki so pomembno oblikovale razvoj logopedске stroke. Nagrado so prejele Ilka Dougan, Maja Ogrin in Sabina Seme.

Ob zaključku intenzivnega tridnevnega druženja so organizatorji zbrali povzetke in ključne poudarke. Pokazala se je potreba po obsežnejši kadrovski zasto-

panosti na področju obravnave motenj fluentnosti, npr. jecljanja, in v pomembnih kliničnih ustanovah, kot je Pediatrična klinika v Ljubljani. Predstavilo se je tudi izjemen napredek v razvoju slovenskih diagnostičnih sredstev v zadnjih letih ter bogat razvoj raziskovalne dejavnosti.

Organizatorji si za organizacijo tako velikega in kakovostnega dogodka zaslužijo pohvalo in čestitke, na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije pa pozdravljamo njihova prizadevanja. Logopedija, ki na prvi pogled deluje kot precej ozko strokovno področje, se kaže kot raznolika stroka, znotraj katere posamezniki in posameznice lahko izvajajo povsem drugačne storitve za pester nabor različnih potreb, nekatere tudi za osebe z izgubo sluha. Na kongresu je bilo zelo malo logopedov, ki se ukvarjajo s temi osebami, prav tako je bila z vsebinskega vidika izguba sluha obravnavana v majhni meri. Pogrešali smo vsebine o rehabilitaciji poslušanja pri odraslih, ki so sluh začeli izgubljati kasneje v življenju, zato vidimo tudi svojo vlogo v intenzivnejšem ozaveščanju in spodbujanju, ko bomo sodelovali pri organizaciji prihodnjega kongresa čez štiri leta. ●

REZERVACIJA NASTANITVENIH ENOT V OKVIRU PROGRAMA OHRANJANJA ZDRAVJA IN REHABILITACIJE

✉ Aleksandra Rijavec

Namen programa je ohranjanje zdravja in rehabilitacija oseb z izgubo sluha. Posebni socialni program skrbi za zadovoljevanje potreb oseb z izgubo sluha po pridobivanju in ohranjanju fizične kondicije ter ohranjanju zdravja, kar povečuje aktivno vključevanje v življenje in delo. Posameznikom in njihovim družinam so na voljo aktivnosti, ki preprečujejo ter blažijo socialne in psihične posledice invalidnosti.

Program se izvaja skozi vse leto, razen če v posamezni nastanitveni enoti niso zagotovljeni pogoji za celoletno bivanje. Termini bivanja se delijo na sezonske in izvensezonske.

Sezonski termini se prilagajajo šolskemu koledarju in vključujejo termine v času poletne sezone, božično-novoletnih praznikov in zimskih počitnic. Za omenjena obdobja je na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, v matičnih društvih ter v glasilu Iz sveta tišine objavljen razpis.

Termini izven sezone se ne razpisujejo in niso časovno omejeni, potrdimo pa jih z vnosom rezervacije. Rezervacijo je možno narediti samostojno na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije (online) ali prek matičnega društva. Člani društev termin lahko rezervirajo najmanj tri dni pred začetkom in največ tri mesece vnaprej, zunanji uporabniki pa najmanj tri dni pred začetkom in največ en mesec vnaprej.

Po prejemu rezervacije se osebi, ki je nosilka napotnice, posreduje ponudbo z rokom plačila. V kolikor znesek v ponudbi ni plačan do datuma, navedenega v ponudbi, se rezervacija avtomatično izbriše iz rezervacijskega sistema. Po prejemu plačila se nosilcu napotnice pošlje napotnico, navodilo o uporabi nastanitvene enote in poročilo o uporabi programa ter se mu izstavi račun za izvedeno plačilo. Napotnico se pošlje tudi oskrbniku ali recepciji nastanitve.

Poročilo je treba vrniti v osmih dneh po zaključku uporabe programa.

Na napotnici so z imenom, priimkom, rojstnim datumom, krajem rojstva in statusom navedeni nosilec in vsi souporabniki, vsebovati pa mora tudi mobilno številko nosilca napotnice. Število uporabnikov posamezne nastanitvene enote je omejeno glede na njeno zmogljivost.

Rezervacije na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

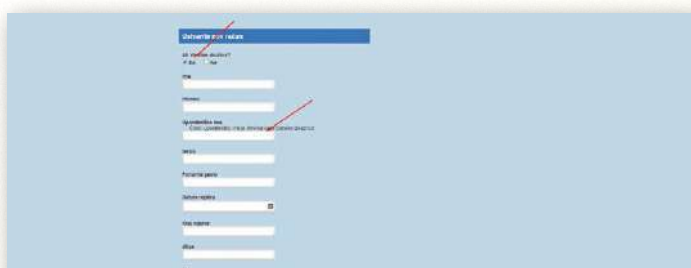
Posamezni član lahko naredi spletno (online) rezervacijo na strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije s klikom na ikono **rezervacija kapacitet za ohranjanje zdravja**.

Pred prvim vstopom v sistem rezervacij je potrebno opraviti registracijo.

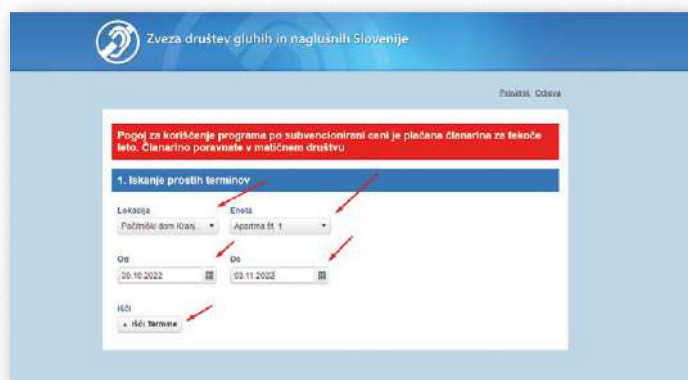
Pri registraciji je treba vnesti uporabniško ime – osebe z izgubo sluha, včlanjene v društvo, vnesejo številko članske izkaznice. Pred vnosom podatkov je treba označiti, da ste član društva. Osebe, ki članske izkaznice nimajo, si same izberejo uporabniško ime.

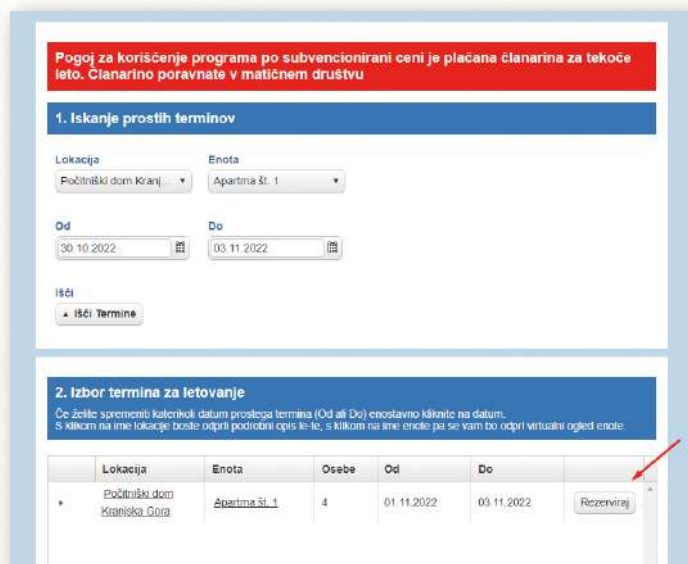
Po registraciji je za vpis v sistem potrebno vnesti uporabniško ime in geslo.

Po vstopu v sistem je treba izbrati željeno nastanitveno enoto in datum ter pritisniti na tipko išči termine.

Sistem ponudi izbrane termine. V kolikor vam izbrani termin odgovarja, pritisnete na tipko rezerviraj.

Podrobnosti o rezervaciji

3. Zaključek rezervacije

V spodnji obrazec dodajte vse osebe, ki bodo letovale z vami

Lokacija: Počitniški dom Kranjska Gora Enota: Apartma št. 1
 Od: 1.11.2022 Do: 3.11.2022

Doplačila
 Doplačilo za čiščenje Doplačilo za razkuževanje Doplačilo za posteljnino

Pozor! V apartmaju lahko letujejo samo prijavljene osebe!
 Letujem sam

+ Dodaj novo osebo

Ime	Preimek	Kraj Rojstva	Datum Rojstva	
			27.10.2022	Odstrani
		LIUBLJANA		Odstrani

Prikaži končno ceno Pošlji rezervacijo

V obrazec, ki se odpre, je potrebno vpisati vse osebe, ki bodo skupaj z nosilcem rezervacije uporabljale program. Po izpolnitvi obrazca pritisnete na tipko **pošlji rezervacijo**.

Na ekranu se izpišeta zelena kljukica in zapis, da je bila rezervacija uspešna.

Ponudbo za plačilo rezervacije prejmete v dveh dneh. ●

PROBLEMSKA KONFERENCA

Ernestina Savski, Milan Kotnik

Predstavitev predlogov in pripomb k zakonodaji s področja invalidov sluha (gluhih, naglušnih in gluhoslepih) ter invalidov na problemski konferenci 11. oktobra 2022 v prostorih Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor

V Sloveniji je 1.200 gluhih oseb, 55 gluhoslepih oseb, 300 uporabnikov polžkovnega vsadka in več kot 80.000 uporabnikov slušnih aparatov.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor ima 708 članov – oseb z izgubo sluha, njihovih svojcev, podpornikov in prostovoljcev z območja 41 občin v Podravju. Izvajamo posebne socialne programe, ki invalidom sluha v prilagojenih oblikah in tehnikah komunikacije omogočajo ekonomsko, kulturno, politično, družbeno in športno-rekreativno aktivno so-

delovanje v vseh sferah življenja in dela. Člani programe v največji meri uporabljajo za preprečevanje ter odpravo socialnih in življenjskih stisk, ki izhajajo iz njihove delne ali popolne izgube sluha. Prav tako pogosto uporabijo možnost pridobivanja različnih informacij v društvu, za lažje življenje njih in njihovih družinskih članov, saj jih zaradi komunikacijskih ovir ne morejo neposredno pridobiti v javni ali v civilni mreži.

Društvo je invalidom sluha postalo drugi dom, kjer že od nekdaj uresničujejo svoje interese, zadovoljujejo potrebe ter med seboj nemoteno komunicirajo v posebnih oblikah in tehnikah, ki jih uporabljajo osebe z izgubo sluha.

Pred nami je še veliko dela, največ na področju opozarjanja države, pristojnih služb in javnih institucij, da morajo brezpogojno zagotavljati enakopravnost, izenačevanje enakih možnosti in človekovih pravic za osebe z izgubo sluha, kot jih zagotavljajo ostalim državljanom.

Vodstvo društva želi s predlogi in s pobudami opozoriti na težave, s katerimi se dnevno soočajo invalidi sluha, ki jih je možno rešiti ter bi zagotovile enakopravnost in izenačevanje možnosti ter pravic invalidov sluha za življenje in delo v družbi.

Z odpravo diskriminatornih predpisov bomo pomagali gluhih, naglušnih in gluhoslepim prebivalcem Slovenije ter preprečevali posledice socialne, ekonomske in komunikacijske izoliranosti. Le-te

Udeleženci konference

predstavljajo najtežje posledice izgube sluha, za katero je Svetovna zdravstvena organizacija ugotovila, da je druga najtežja invalidnost, takoj za duševno prizadetostjo.

Predstavitev predlogov in pripomb

- Za 100-odstotno gluhoto mora biti priznana 100-odstotna telesna okvara. Trenutno predstavlja gluhot le 80 odstotkov telesne okvare.
- Spremeniti je treba diskriminatoren pogoj za vključitev gluhih oseb v osebno asistenco in za odvzem komunikacijskega dodatka (ostali uporabniki osebne asistencije prejmejo polovico dodatka za pomoč in postrežbo oziroma drugega na-

domestila) ter spremeniti diskriminatorno določilo, da invalidi sluha (gluhi) za vključitev v osebno asistenco lahko dobijo največ 30 ur mesečno.

- Pravico do tolmačenja v različnih življenjskih situacijah za gluhe osebe je treba zagotoviti brez omejitev (prej 30 ur letno – vavčerji), kot je to urejeno za tolmačenje pred državnimi organi. Omenjeno pravico je treba brezpogojno zagotoviti tudi mladim gluhim osebam v izobraževalnem sistemu.
- Dolgotrajno brezposelnim invalidom je treba omogočiti daljšo (vsaj štiriletno) vključenost v programe javnih del z možnostjo večletnih pogodb z izvajalci (trenutna vključenost traja 1 plus 1 leto).
- Za vse invalide, vključene v zaposlitveno rehabilitacijo, je treba zagotoviti priznanje delovne dobe in ustrezno plačilo.
- Za vse invalide je treba zagotoviti draginjski dodatek.
- Za vse invalide je treba zagotoviti enake možnosti za pridobitev digitalnih bonov.

Spoštovane predstavnike oblasti naprošamo, naj naše predloge in pobude obravnavajo na delovnih telesih in poiščejo ustrezne zakonodajne rešitve, ki bodo zagotovile enake možnosti ter izenačevanje pravic invalidov sluha in ostalih invalidov. ●

IZJAVA ZA JAVNOST PROBLEMSKA KONFERENCA

predstavitev predlogov in pripomb k zakonodaji s področja invalidov sluha (gluhih, naglušnih, gluhoslepih)

Ob konferenci, ki je potekala 11. oktobra 2022, smo v prostorih Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor pripravili razstavo o delovanju in zgodovini društva ter o izvajanju posebnih socialnih programov za osebe z izgubo sluha.

Opozorili smo na pereče probleme invalidov sluha:

- Za 100-odstotno gluhoto mora biti priznana 100-odstotna telesna okvara.
- Osebna asistenca – predlagali smo povišanje komunikacijskega dodatka za gluhe osebe na 300 evrov in za težje naglušne osebe na 150 evrov.
- Spremeniti je treba diskriminatoren pogoj za vključitev gluhih oseb v osebno asistenco in za odvzem komunikacijskega dodatka (ostali uporabniki osebne asistencije prejmejo polovico dodatka za pomoč in postrežbo oziroma drugega nadomestila) ter spremeniti diskriminatorno določilo, da invalidi sluha (gluhi) za vključitev v osebno asistenco lahko dobijo največ 30 ur mesečno.
- Pravico do tolmačenja v različnih življenjskih situacijah za gluhe osebe je treba zagotoviti brez omejitev (prej 30 ur letno – vavčerji), kot je to urejeno za tolmačenje pred državnimi organi. Omenjeno pravico je treba brezpogojno zagotoviti tudi mladim gluhim osebam v izobraževalnem sistemu.

- Dolgotrajno brezposelnim invalidom je treba omogočiti daljšo (vsaj štiriletno) vključenost v programe javnih del z možnostjo večletnih pogodb z izvajalci (trenutna vključenost traja 1 plus 1 leto).
- Za vse invalide, vključene v zaposlitveno rehabilitacijo, je treba zagotoviti priznanje delovne dobe in ustrezno plačilo.
- Za vse invalide je treba zagotoviti draginjski dodatek.
- Za vse invalide je treba zagotoviti enake možnosti za pridobitev digitalnih bonov.

Z vsemi naštetimi težavami državo znova opozarjamo na neenakost in na diskriminacijo oseb z izgubo sluha, s predlaganimi pobudami za spremembo zakonodajnih predpisov pa bi radi omogočili izenačevanje možnosti in enakopravnejše vključevanje invalidov sluha v življenje in delo.

Z odpravo diskriminatorskih predpisov bomo pomagali gluhim, naglušnim in gluhoslepim prebivalcem Slovenije ter preprečevali posledice socialne, ekonomske in komunikacijske izoliranosti. Le-te predstavljajo najtežje posledice izgube sluha, za katero je Svetovna zdravstvena organizacija ugotovila, da je druga najtežja invalidnost, takoj za duševno prizadetostjo.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor ima 708 članov – oseb z izgubo sluha, njihovih svojcev, podpornikov in prostovoljcev z območja 41 občin v Podravju. Izvajamo posebne socialne programe, ki invalidom sluha v prilagojenih oblikah in tehnikah komunikacije omogočajo ekonomsko, kulturno, politično, družbeno in športno-rekreativno aktivno sodelovanje v vseh sferah življenja in dela. Člani programe v največji meri uporabljajo za preprečevanje ter odpravo socialnih in življenjskih stisk, ki izhajajo iz njihove delne ali popolne izgube sluha. Prav tako pogosto uporabijo možnost pridobivanja različnih informacij v društvu, za lažje življenje njih in njihovih družinskih članov, saj jih zaradi komunikacijskih ovir ne morejo neposredno pridobiti v javni ali v civilni mreži.

Društvo je invalidom sluha postalo drugi dom, kjer že od nekdaj uresničujejo svoje interese, zadovoljujejo potrebe ter med seboj nemoteno komunicirajo v posebnih oblikah in tehnikah, ki jih uporabljajo osebe z izgubo sluha.

Pred nami je še veliko dela, največ na področju opozarjanja države, pristojnih služb in javnih institucij, da morajo brezpogojno zagotavljati enakopravnost, izenačevanje enakih možnosti in človekovih pravic za osebe z izgubo sluha, kot jih zagotavljajo ostalim državljanom.

Vse navzoče poslanke in poslance državnega zbora ter predstavnike lokalnih skupnosti prosimo, da nam pomagata po najboljših močeh, v skladu z našimi predlogi poiščete ustrezne zakonodajne rešitve ter vsem invalidom, zlasti osebam z izgubo sluha, omogočite pogoje za enakopravno življenje v družbi. Ali kot pravi predsednica našega društva: »Država naj bo socialna, pravična in nediskriminatorna do vseh svojih državljanov, tudi do nas, invalidov sluha.« ●

S spoštovanjem in lep pozdrav.

Milan Kotnik
strokovni delavec-sekretar
predsednik Sveta invalidov Mestne občine Maribor

Ernestina Savski
predsednica društva

ODKRIJTE NOVO APLIKACIJO SPLETNE^{TV},
ki jo lahko s QR-kodo naložite na telefon.

Če se spletna stran za nalaganje ne odpre, lahko aplikacijo na operacijski sistem Android naložite tako, da v trgovini Google Play v iskalnik vtipkate Spletna TV, poiščete naš logotip in aplikacijo namestite na telefon. Mobilna aplikacija Spletna TV omogoča ogled in poslušanje oddaj in prispevkov ter pregledovanje novic na portalu www.spletnatv.si.

NORVEŠKI IZOBRAŽEVALNI SISTEM ZA GLUHE

✎ Valerija Janhar Černivec

Norveška meji na Rusijo, Finsko in Švedsko. Dolga je 1752 kilometrov in zelo ozka. Po površini je podobna Nemčiji. Najvišji vrh meri 2.500 metrov, četrtnina države pa je višja od 1.000 metrov.

Visokogorje je večinoma golo in pokrito s snegom, posuto z jezeri ter prekrito z močvirji. Tam skorajda ni prebivalcev.

Štirje od petih prebivalcev živijo ob morju ali ob fjordih. V mestih Oslo, Bergen, Trondheim in Stavanger je največ prebivalcev, v drugih mestih pa jih je manj kot sto tisoč. Norvežanov je danes 5,4 milijona.

Norveški fjordi so dramatične doline, ozke in nenadoma široke ter razvejane, ali pa so taki zalivi. Izdoblji so jih ledeniki, po končani ledeni dobi pa jih je zalilo morje. Norveška ima 28.000 kilometrov obale, ki skorajda ni pozidana. Zaradi zalivskega toka tam ni ledu, poleti pa je veliko padavin. Kratki poletni meseci so blagi in takrat je nad severnim tečajnikom tudi ponoči svetlo. V hladni polovici leta obilno sneži in je temno.

Značilna norveška pokrajina; foto: Google

Norveška je bila stoletja pod dansko, švedsko in nemško nadvlado. Po mnenju Norvežanov, ki smo jih srečali na študijski poti in se z njimi pogovarjali, je to pustilo posledice na njihovem značaju. Zelo ponosni so na svojo domovino in na svobodo, ki jo imajo. Spoštujejo se med seboj ter spoštujejo svojo in osebno integriteto drugih. Pravijo, da so bili do konca druge svetovne vojne izjemno revni. Zato so skromni, odprti, pragmatični in prijetni.

Norveška me je presenetila in preseгла moja pričakovanja, tako ljudje kot prostor, in upam, da sem bom tja še vrnila.

Študijskega obiska smo se udeležili direktor Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana, ravnateljica srednje šole in doma, učitelj strokovno-teoretičnih predmetov na srednji šoli v programu mizar ter pomočnica ravnateljice in vzgojiteljica v domu.

Norveška ima 10-letno osnovno šolo. Otroci vanjo vstopijo, ko so stari šest let, pri šestnajstih pa gredo na srednjo šolo, ki jih pripravi na univerzo (gimnazija) ali na poklic.

Obiskali smo oddelek za znakovni jezik na Norveškem državnem uradu za specialno pedagogiko Statped, ki ima štiri izpostave. Osnova za njegovo delo je Salamanška deklaracija iz leta 1994, v skladu s katero ima vsakdo pravico do izobrazbe. Prva šola za gluhe na Norveškem je bila ustanovljena leta 1882. Od leta 1997 imajo gluhi učenci pravico do pouka v znakovnem jeziku ali do pouka, ki je preveden v znakovni jezik. Od leta 1999 so gluhi otroci v celoti ali delno integrirani v redne šole. Od leta 2006 se mora vsaka šola prilagoditi posebnim potrebam otroka, ki ga sprejme. Učitelji na rednih šolah so se morali doizobraziti za delo z otroki s posameznimi posebnimi potrebami in prilagoditi svoje pedagoške priprave. Na začetku je bila integracija za vse, a so kmalu ugotovili, da inkluzija za vse ni možna.

Norveški državni urad za specialno pedagogiko; foto: Wikipedija

Od leta 2014 so šole za gluhe organizirane v sklopu občin. Lahko so del redne šole, če pa otroci in njihovi starši niso zadovoljni s šolanjem v redni šoli, lahko prosijo za prešolanje v šolo za gluhe. Občina lahko učenca prešola v šolo, ki ima tolmača in ni nujno v

kraju otrokovega bivanja. Na Statpedu imajo središče kompetenc, kjer pomagajo gluhim učencem in jim omogočajo delno šolanje.

Statped občinam nudi svoje svetovalne usluge. Šola, ki potrebuje pomoč, se obrne nanje, oni pa otroka pregledajo in povedo, kaj potrebuje za uspešno šolanje. Otroka spremljajo ves čas in ga opremljajo s kompetencami. Ko se rodi gluhi otrok, bolnišnica o tem obvesti Statped, njihov strokovnjak pa takoj naveže stik z družino. Zelo pomembno je, da se sodelovanje strokovnjakov in staršev začne dovolj zgodaj. Starši in šola se lahko kadarkoli obrnejo nanje. S šolo in s starši sklenejo dogovor o tem, kaj jim lahko ponudijo in kaj lahko pričakujejo, da bodo skupaj dosegli. Statped nudi izobraževanja za učitelje in za druge strokovnjake ter svetovanje Ministrstvu za izobraževanje.

Statped za gluhe učence:

- svetovalci diagnosticirajo situacijo v razredu,
- svetovalci delajo s posameznim učencem in si prizadevajo za dober odnos z njim,
- pomembno je, da svetovalci učence dobro poznajo in vedo, kako delujejo,
- svetovalci imajo s starši govorilne ure, na katerih je vedno prisoten tudi učenec,
- svetovalci so člani strokovnega tima, ki spremlja gluhega učenca.

Predstavili so gluho deklico Emmo s polžkovim vsadkom, ki ji ne služi dobro. V središču kompetenc na Statpedu ima svojo svetovalko, ki ji pomaga in jo stalno spremlja, v razredu na redni šoli pa učitelja, ki jo poučuje v znakovnem jeziku. Svetovalka dela tudi z učiteljem, daje mu navodila, kako naj poučuje Emmo in njene vrstnike v razredu, kjer se vsak teden naučijo nekaj kretenj. Učitelj je tudi Emmin tolmač. Emma je na znakovni jezik zelo ponosna in ima odobrenega učitelja zanj v deležu 2,8 ure na teden. Učita se ga pred ali po pouku. Svetovalka dela s celim razredom in mu razlaga, kako Emma kot učenka deluje, tudi če je ta odsotna. Dela z Emmo, z njenimi učitelji, z vodstvom šole in z njenimi starši. Emmo spremlja celoten tim – učitelj, starši, svetovalni delavec, ravnatelj, strokovnjak za tehnično podporo in svetovalka s Statpeda.

Oddelek za znakovni jezik na Statpedu

Na Statpedu imajo tri oddelke – za otroke od 0 do 6 let, od 6 do 8 let in od 8 do 10 let. V oddelke se vključijo otroci z jezikom, ki ga imajo. Vključijo se v program učenja znakovnega jezika in dobijo podporo tam, kjer so šibki. Opolnomočijo jih tudi na osebnostnem področju. Poročilo o tem pripravijo ob koncu šolskega leta. Otrokom in staršem lahko ponudijo šest tednov izobraževanja na leto. Poleg tega otrokom nudijo izobraževanje na daljavo, imajo pa tudi bogato spletno stran z naloženimi gradivi. Pred koncem šolskega leta pripravijo načrt za prihodnje šolsko leto. Ko je program s šolo usklajen, podpišejo dogovor o sodelovanju. V programu opredelijo pet predmetov, za katere strokovnjaki s Statpeda menijo, da so za konkretnega učenca pomembni in jih lahko v šestih tednih z njim dobro obdelajo. Po posameznem sklopu izobraževanja na Statpedu naredijo analizo. Včasih je potreben sestanek s šolo, da se pogovorijo, kje so bili neuspešni in kako naprej.

Statped usposablja strokovnjake za svetovanje staršem in pripravlja učence za sodelovanje v tečajni skupini.

Starši imajo do otrokovega 17. leta na voljo 40 tednov za učenje znakovnega jezika ter za učenje o pravicah, ki jih imajo njihovi gluhi otroci in oni kot starši. Z otroki in s starši se učijo tudi o kulturi gluhih in o zgodovini njihovega izobraževanja, pogosto pa povabijo uspešne odrasle gluhe posameznike, naj predstavijo svojo življenjsko pot. V času, ko so starši vključeni v izobraževanje na Statpedu, dobivajo redno plačo in jim za to ni treba dati dopusta. Prva leta imajo štiri tedne izobraževanja na leto, potem pa se število tednov povečuje. Za vsak starševski par pripravijo program izobraževanja za vseh 40 tednov.

Statped ima tudi oddelke za pripravo didaktičnega gradiva za učence in za odrasle, ki se udeležijo katerega od programov izobraževanja. Vsi programi so dostopni na njihovi spletni strani.

Gimnazija in srednja strokovna šola Nydalen

V Oslu je približno 250 gluhih otrok, integriranih v redne šole, ter nekaj rednih šol, ki imajo oddelke za gluhe učence. Ena od njih je gimnazija in srednja strokovna šola Nydalen, ki je stara 11 let in ima 960 dijakov, od katerih je približno 40 gluhih in naglušnih ter so v oddelkih za gluhe in naglušne dijake. Šolo obiskujejo gluhi in naglušni dijaki z vse Norveške, enajst pa jih biva v dijaškem domu, ki je v lasti neprofitne cerkvene organizacije, katera ima več domskih enot za otroke s posebnimi potrebami. Pouk poteka v znakovnem jeziku. Šolanje traja tri leta in dijake pripravljajo na študij ali na pridobitev poklica. Vsi se učijo angleščine, ki v treh letih obsega 140 ur. Vsak gluhi ali naglušni dijak si izbere pet predmetov, pri vseh urah pa imajo tolmača, ki ga plača šola. Za 40 gluhih in naglušnih dijakov ima šola svetovalca, ravnatelja, dva asistenta, enajst učiteljev, ki poučujejo v znakovnem jeziku, in tolmače. Poleg gimnazijskega imajo za gluhe in naglušne dijake še dva programa – prodajo, strežbo in turizem ter zdravstveno nego otrok ali starejših. Oba sta organizirana tako, da imajo dijaki en dan v tednu prakso na terenu. Učijo se norveškega znakovnega jezika, norveščine in angleščine, norveški znakovni jezik pa ima enak status kot tuj jezik. Dobro sodelujejo tudi z drugimi šolami – gradbeno, računalniško, elektro, frizersko, vrtnarsko ter s šolo za notranje in zunanje oblikovanje.

Če dijak ni uspešen, mu država plača še dve leti šolanja. Če tudi po tem času ni uspešen, se zaposli na varovanem delovnem mestu (kot je pri nas varstveno-delovni center) in tam dela do konca svoje kariere.

Tisti, ki obiskujejo splošni triletni gimnazijski program, se po končanem šolanju vpišejo na univerzo skupaj z rednimi študenti.

Osnovna šola za gluhe in naglušne učence Vetland

Vetland, ki ima okoli 100 učencev, se nahaja poleg redne osnovne šole Opsal, ki ima 650 učencev. Imajo

skupno dvorišče in igrišče. Osnovne vrednote šole so kakovost, ponos, spoštovanje, kreativnost in uspeh. Za vsakega otroka posebej se potrudijo, da doseže največ, kar lahko, in vsako šolsko leto si izberejo eno prednostno področje. Norveška družba stremi h kreativnosti in inovativnosti, temu pa skuša slediti tudi Vetland.

Vetland je univerzitetna šola, kar pomeni, da sodeluje z univerzo v Oslu in njenim študentom nudi hospitacije. Univerza je zelo zainteresirana za znanja in izkušnje z njihove šole, saj je na univerzi doma teorija, v šoli pa praksa, kar se lepo dopolnjuje. Od leta 1997 imajo nov kurikulum, ki ga ves čas dopolnjujejo in popravljajo. Vsako leto si zastavijo vprašanje, kako so lahko še boljši, z novim kurikulumom pa je znakovni jezik postal šolski predmet. Učitelji si sami izberejo pot do ciljev, ki so postavljeni s kurikulumom. Na letnem nacionalnem preverjanju znanja so rezultati učencev sicer malo slabši od rezultatov njihovih vrstnikov na rednih šolah, so pa vsako leto nekoliko boljši, kar pripisujejo bolj strukturiranemu znanju znakovnega jezika.

Vsi učitelji in učenci so dvojezični, celotno podporno osebje pa usposobljeno za komunikacijo v znakovnem jeziku. V odločanje na šoli so vključeni tudi gluhi, saj se z odločitvami posega v kakovost življenja te ranljive skupine ljudi.

Vetland ima dolgo zgodovino. Včasih je bila to šola v središču mesta, leta 1991 pa so nove prostore dobili na mestnem obrobju, kjer se s šolo Opsal, s katero se skupaj imenujeta Twinschool, nahajajo še danes. Ravnateljica šole je slišča, pomočnica pa gluha. Učence, ki so gluhi, naglušni ali imajo druge posebne potrebe, v šolo napoti občina, v kateri bivajo, ter zagotovi finančna sredstva za njihovo šolanje. Blizu je tudi šola za gluhoslepe učence, ki deluje tri leta in ima enajst učencev.

Vsi učenci se ves čas šolanja učijo znakovni in angleški jezik, lahko pa izberejo še drug tuj jezik ali

poglabljeno učenje znakovnega jezika. Veliko energije posvečajo raziskovanju norveškega znakovnega jezika, zaradi učenja znakovnega jezika pa imajo eno uro več pouka na teden.

Poučevanje in komunikacija potekata v znakovnem jeziku ali z njegovo pomočjo. Na ta način zagotavljajo, da vsi komunicirajo v istem jeziku. Imajo tudi nekaj učencev iz tujine, ki se ne sporazumevajo niti v angleščini niti v norveščini. Zelo pomemben je občutek pripadnosti in lastne identitete, starejši učenci pa poskrbijo tudi za socializacijo mlajših.

Na šoli nimajo logopedov, saj je njihov cilj učenje znakovnega jezika in sporazumevanje v njem. Lahko pa njihovi učenci v prostem času obiskujejo tudi logopeda.

Briskeby, Drammen, Lier

Briskeby je zasebna srednja šola v lasti Norveške zveze naglušnih, prostovoljske nevladne organizacije s 75-letno tradicijo, v kateri ni nihče redno zaposlen. Norveška zveza naglušnih za svoje člane organizira številna izobraževanja, njihove storitve pa plačuje država. Ima 65.000 članov po vsej državi in je največja tovrstna organizacija na svetu. Včlanjena je v nordijsko in v Evropsko zvezo naglušnih, njeni člani pa so tudi osebe s Tourettovim sindromom in s polžkovim vsadkom. Vključujejo otroke in odrasle ter stare naglušnih otrok. V okviru zveze deluje mladinska organizacija, ki člane uči o njihovih pravicah, o aktualni zakonodaji, o pisanju prošenj ... Za člane organizirajo predavanja, kongrese in seminarje ter imajo 600 prostovoljcev, ki individualno pomagajo uporabnikom, sredstva za njihovo usposabljanje pa zagotovi država. Med 5,4 milijona Norvežanov je približno milijon naglušnih oseb.

Briskeby vso avdiološko opremo dobi brezplačno. Komisija, ki pregleda otroka, pove, kaj potrebuje za optimalno delo, in to otrok dobi. V šoli je zaposlenih 31 oseb, ki z delom podpirajo prizadevanja zveze naglušnih. Od leta 1999 se nahaja 38 kilometrov jugozahodno od Osla, pred tem je bila v prestolnici. Ime šole so ohranili, njihovo vodilo pa je dati mladostnikom največ, kar lahko, da bodo v življenju uspeli. Imajo dva splošna programa, triletni gimnazijski program, ki je priprava na fakulteto, in dveletni poklicni program, ter 82 dijakov.

Učni program je usklajen z nacionalnim kurikulumom in vsako leto imajo nacionalno preverjanje znanja. Učence razporedijo po oddelkih glede na stopnjo izgube sluha. V razredih so mize postavljene v obliki črke U, na oknih imajo zatemnitev, povsod uporabljajo pametne table, vsak dijak ima svoj prenosnik in vsi

uporabljajo mikrofone. Ves videoprogram mora biti podnaslovljen, v razredu pa je največ osem dijakov. Trudijo se, da je hrup v okolju minimalen. Učitelj pazi, da je z obrazom obrnjen k dijaku, veliko pa tudi ponavljajo. Mnogi dijaki imajo slabe izkušnje iz rednih osnovnih šol. Velik poudarek dajejo govorjenju, pogovarjanju in gradnji besednega zaklada. Vsaka ura pouka je tudi ura učenja jezika. Znakovnega jezika ne uporabljajo. Briskeby je edina šola te vrste na Norveškem.

Imajo tudi dom za podporo pred in po pouku, v katerem je 47 dijakov. V njem je svetovalni delavec in pet vzgojiteljev. Dijaki so razporejeni v vzgojne skupine po šest mladostnikov. Nastanitev v domu plača država, hrana pa je strošek družine. Dijaki so v domu vse leto, domov gredo le za počitnice in za večje praznike, približno štirikrat letno. Konec tedna v domu ostane okrog dvajset mladostnikov.

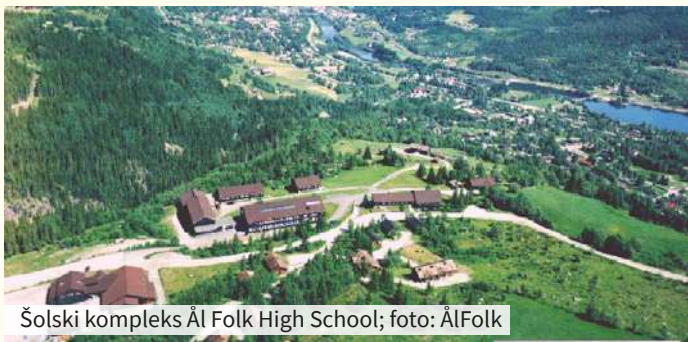
Ål Folk High School, Ål, 400 kilometrov zahodno od Osla

Ål Folk High School je zasebna izkustvena šola za gluhe ter nacionalno središče za tečaje znakovnega jezika, kjer organizirajo letne in polletne tečaje za gluhe z vsega sveta. Imajo 34 zaposlenih, direktorico in dva ravnatelja, ki sta gluha. Skoraj vsi zaposleni so gluhi.

Vsi njihovi učenci so starejši od 18 let. Sem pridejo gluhi ljudje, ki so novinci v državi, ne poznajo znakovnega in norveškega jezika ter se želijo poučiti o kulturi gluhih ali preprosto potrebujejo leto dni za razmislek, kam in kako naprej.

Šola je ustanovila fundacija Norveške zveze gluhih, ki ima v državi 88 višjih šol za gluhe, a le Ål Folk High School poučuje samo v znakovnem jeziku. Mnogo tistih, ki se na šoli leto dni učijo znakovnega jezika, se odloči za šolanje za tolmača.

Študenti morajo šolanje plačati, zato mnogi najamejo študentsko posojilo. Po končanem šolanju se šolnino nekaterim povrne. Slišči študenti se učijo

Šolski kompleks Ål Folk High School; foto: ÅlFolk

znakovnega jezika, tisti, ki ga že poznajo, pa poglobljajo njegovo znanje. Nekateri gluhi, ki znakovni jezik že obvladajo, pridobivajo poklicne kompetence, kot sta tapetništvo in mizarjenje.

Ljudje, ki na šolo pridejo po znanje znakovnega jezika, so veseli, da se lahko družijo z ljudmi iz svoje skupnosti. Tečajev se udeležujejo cele družine, starši in sorojenci gluhih otrok. Starši se družijo s starši drugih gluhih otrok, opolnomočijo jih za komunikacijo z otrokom, predstavijo jih posledice in posebnosti, ki jih prinaša gluhoti, ter jim povedo, kakšne oblike pomoči so jim na voljo. Otroci se družijo z vrstniki, s starši in z učitelji otrok od 1. do 10. razreda. Pogosto se tečajev udeležijo tudi sorodniki in prijatelji. Staršem šolnino in prevozne stroške plača zveza gluhih, opravijo pa lahko trinajst tednov tečajev od skupaj štiridesetih. Za bivanje v šoli jim ni treba dati dopusta, v službi pa med tem prejemajo redno plačo. ●

SKUPINA ZA SAMOPOMOČ ZA LJUDI S TINITUSOM

Gregor Jenko

SAMOPOMOČNA SKUPINA OSEB S TINITUSOM

Tinitus je šumenje, piskanje, ropotanje in ostali različni zvoki, ki jih oseba sliši na enem ali obeh ušesih. Zvoki lahko po določenem času izginejo, lahko pa so stalno prisotni in zato lahko močno vplivajo na kvaliteto življenja (npr. slabši spanec, utrujenost, nezbranost, tesnoba.)

SKUPINA POTEKA:

VSAK 2. ČETRTEK V MESECU | **OB 18. URI** | **SREČANJA POTEKAJO PREKO SPLETA (ZOOM)**

Namen skupine:

- Pogovor
- Izmenjava izkušenj
- Pridobivanje in izmenjava informacij
- Lajšanje težav
- Medsebojna podpora
- Pomoč in sodelovanje

Srečanja vodi **Gregor Jenko, psiholog**

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA. SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANJEM.

V SKUPINO POVABIMO TUDI STROKOVNJAKE, KI DELUJEJO NA PODROČJU TINITUSA.

Za več informacij smo vam na voljo na: reha.center@zveza-gns.si

RehaCenter Sluh Dravnikova 24 1000 Ljubljana

RehaCenter Sluh

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

društev gluhih in naglušnih Slovenije. Skupina se na daljavo sestaja vsak drugi četrtek v mesecu ob 18. uri, srečanje pa traja uro in pol. Njen namen je z aktivnim sodelovanjem udeležencem zagotoviti pomoč in podporo ter okrepiti njihov psihološki občutek varnosti in sprejetosti. To je pomemben vidik, saj jim pomaga vzdrževati bolj pozitiven odnos do prihodnosti in do omejitev. Cilj lahko dosežejo skozi daljše časovno obdobje oziroma skozi kontinuirano aktivno udeležbo na skupini.

Glavne aktivnosti, ki potekajo v skupini, so izmenjava izkušenj, poslušanje zgodb drugih udeležencev, dajanje in sprejemanje podpore, prepoznavanje načinov spoprijemanja z omejitvami drugih, povezovanje ipd.

Velik poudarek namenjamo temu, da udeleženci izkusijo, da so zares slišani, ter da jih poslušajo nekdo, ki ima izkušnjo s tinitusom. Na ta način se lažje krepijo občutek slišnosti in razumljenosti ter vtis, da niso sami. Vse to gradi povezanost in zaupanje med njimi. V skupinah se oblikuje posebna dinamika, ki aktivnim članom omogoča, da niso več zgolj žrtev situacije, temveč v odnosu do nje zavzamejo bolj aktivno vlogo. Ko govorijo o svojih izkušnjah, na psihološkem nivoju lažje sprejmejo svojo situacijo.

Želimo si, da bi udeleženci skupine v čim večji meri uspeli sprejeti tinitus kot nekaj obvladljivega in ne kot omejitev, ki uničuje življenjsko strast in veselje. Opazamo, da se v skupini vse bolj odraža zaupanje

med udeleženci, to pa potrjuje, da so naša prizadevanja usmerjena v pravo smer. Nemalokrat se pojavijo tudi zabavne ali humorne situacije, kar potrjuje, da se udeleženci dobro počutijo.

Izkušnje nekaterih potrjujejo, da je obiskovanje skupine za samopomoč prava odločitev, zato želimo svoje delo nadaljevati in udeležencem še naprej zago-

tavljati podporo. V skupino občasno povabimo strokovnjaka, ki se ukvarja tinitusom. To jim omogoča boljše razumevanje njihovih simptomov in pomaga odkrivati nove načine pomoči. Na ta način jih opolnomočimo in hkrati razširimo zavedanje o problematiki tinitusa. ●

POGOVORNA SKUPINA OSEB S POLŽEVIM VSADKOM

✉ Darja Pajk

Polžev vsadek (angleško: cochlear implant) je elektronski vgradni slušni pripomoček, ki nadomesti delovanje notranjega ušesa in marsikomu, kljub popolni izgubi sluha, ko slušni aparati ne pomagajo več, omogoči vnovično slišanje.

Da oseba uporablja polžev vsadek, se sliši preprosto, a ni tako. Kot pri vsaki bolezni ali telesni okvari se nam pred odločitvijo, da sprejmemo vsadek, poraja mnogo vprašanj. Veliko jih je povezanih z operativnim posegom, prisotnih pa je mnogo strahov, ali bo poseg uspešen, kakšno bo okrevanje in ali bodo rezultati takšni, kot si jih želimo. Sprašujemo se tudi, ali bomo po vsaditvi slišali, razumeli in se lažje vključevali v skupnost, v kateri živimo, kot takrat, ko nam je sluh povsem opešal.

Ko izgubljam sluh, pa naj bo to hipno ali postopno, se težko sprijaznimo s pripomočki, kot so slušni aparati, z novim načinom življenja, ki nam ne omogoča, da vse dobro slišimo, ter z dejstvom, da nismo več aktivni na vseh področjih, kot smo bili nekoč. V stiski so tudi starši otrok z izgubo sluha, ko se jim ponudi možnost vsaditve.

Prvi korak je pridobitev ustreznih strokovnih informacij, a v nas vedno ostaneta majhen dvom in vprašanje, kako to doživlja oseba, ki je v podobni situaciji. Kako oseba, ki je prejela polžev vsadek, opisuje, s čim se srečuje doma, na delovnem mestu in v okolju, v katerem živi? Kako je doživela operativni poseg ter kako dobro sliši in razume po njem?

Tudi sama sem doživljala te stiske in iskala ustrezne informacije ter se po prejemu vsadka leta 2014 odločila, da se moramo osebe s polževim vsadkom povezati in dobiti možnost izmenjave informacij. Na družbenem omrežju Facebook sem ustanovila sku-

POGOVORNA SKUPINA POLŽEV VSADK

SREČANJA VODITA UPORABNICI PV

TEJA MERVAR REHORIC
magistra socialnega dela

DARJA PAJK
delovna terapevtka, NLP mojster, praktična, mediator

Namen skupine:

- usmerjeni pogovor in hkrati tudi vadba poslušanja s polževim vsadkom,
- podpiranje drug drugega,
- izmenjava izkušenj
- informiranje novih kandidatov za polžev vsadek.

SKUPINA POTEKA:

VSAKO 3. SREDO V MESECU

OB 17. URI

SREČANJA POTEKAJO PREKO SPLETA (ZOOM)

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA. SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANJEM.

Za več informacij smo vam na voljo na:
E: reha.center@zveza-gns.si
T: 01 505 80 46.

RehaCenter Sluh
Drenikova 24
1000 Ljubljana

Prijavite se na:

RehaCenter Sluh ZVEZA DRUŠTVA GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
JČIF 4011584/19718443/192048400/12506/07/001/01/0

pino, imenovano Polžev vsadek – izkušnje, ki skoraj 300 članom omogoča povezovanje, izmenjavo izkušenj, spodbude in različne informacije.

Oseba lahko prejme polžev vsadek, ko s slušnim aparatom ne more več razumeti govora in je ustrezna kandidatka zanj – če je ohranjen slušni živec in ni okvar na slušnem centru v možganih. Pred vsaditvijo potekajo različne preiskave, ki so opisane v brošuri Ko slušni aparat ni več dovolj, polžev vsadek.

Na voljo je v društvih naglušnih po Sloveniji, na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije ter na klinikah ORL v Ljubljani in v Mariboru.

A pisana beseda ni dovolj, pomembna so tudi srečanja v živo. Čeprav je zanje veliko ovir, saj živimo na različnih koncih Slovenije in težko najdemo čas, da se jih udeležimo, smo letošnjo pomlad pod okriljem RehaCentra Sluh ustanovili spletno pogovorno skupino Polžev vsadek. Vodiva jo magistra socialnega dela Teja Mrvar Rehorič in višja svetovalka v socialnem varstvu ter delovna terapevtka z znanji s področja realitetne teorije, nevrolingvističnega programiranja in mediacije Darja Pajk.

Namen skupine je usmerjen pogovor in hkrati vadba poslušanja s polževim vsadkom, podpora, iz-

menjava izkušenj in obveščanje novih kandidatov o vsadku.

Srečanja potekajo vsako tretjo sredo v mesecu ob 17. uri ter s kratkim odmorom trajajo uro in pol. Pogovori se podnaslavlajo, zato lahko sodelujejo in jim prisluhnejo prav vsi. Podnaslavljanje v živo se v tujini uporablja že vrsto let, v Sloveniji pa se je pričelo redno uporabljati pod okriljem RehaCentra Sluh pri predavanjih in srečanjih oseb z izgubo sluha, ki uporabljajo verbalno metodo sporazumevanja.

Pogovorni skupini se je enostavno priključiti. Lahko poskenirate QR-kodo, kjer je prijavnica, ali nam pišete na e-naslov: reha.center@zveza-gns.si.

Vabljeni, da se nam pridružite. ●

MENTA: CONA UDOBJA

✉ Valerija Škof

Ste že slišali stavek »stopi iz cone udobja in naredi spremembo«?

Cona udobja je situacija, ki nam je znana, kjer se počutimo domače, kjer točno vemo, kaj se bo zgodilo,

kaj se od nas pričakuje, kaj moramo reči ali narediti. Četudi nam je neprijetno, vztrajamo, saj jo poznamo. Cona udobja je mehurček. V njej ponavadi obstanemo, saj ni nobenih sprememb, situacija nam je všeč, takšna, kot je. Cona udobja se lahko nanaša na delo, življenje, partnerski odnos ali šport.

Se vam dogaja, da v življenju težko naredite spremembo in ste obstali na istem mestu? Lepo in udobno vam je ter nimate težav. Delate, kar ste vajeni delati, čeprav vam delo morda sploh ni všeč. Prav to vas lahko omejuje. Zato morate delati prav na prepričanjih in na pogledih, ki vas omejujejo.

Bistvo našega življenja je v napredku in v rasti. Kako lahko rastemo in napredujemo, če smo v coni udobja? Radi bi naredili spremembo, a zanjo nimamo dovolj poguma. Če želimo zrasti, se moramo premakniti iz cone udobja.

Zakaj ne bi naredili spremembe? Stopiti ven, pomeni stopiti v neznano. Marsikdo ne mara sprememb, saj ga je strah, ko se loti česa novega in neznanega, ali si ne zaupa dovolj. Ker ne želi zapustiti znanega, naučenega in udobnega, išče izgovore, da se ne bi premaknil iz cone udobja ali naredil spremembe.

Nič ni narobe, če nas je strah. Strah je najhujši, tik preden začnemo delati spremembe. Ko naredi-

mo prvi korak, se zmanjša, okrepijo pa se zaupanje vase in v svoje sposobnosti ter samozavest, s tem pa se spodbudi osebnostno rast. Vsak naslednji korak je lažji.

Ko izstopimo iz cone udobja, odkrivamo nove stvari, pridobivamo nova znanja in izkušnje, učimo se spoprijemati s težavami, postavljamo si nove izzive in cilje, uresničujemo sanje, rastemo in pridobivamo samozaupanje.

Zato se soočimo s strahovi! Naj bo to naš prvi cilj. Če pri uresničevanju cilja doživimo neuspeh, naj nas to ne ustavi. Zapomnimo si, da je neuspeh naš učitelj, in naj nas spremlja misel, da napake niso nasprotje, ampak del uspeha.

Stopimo iz cone udobja. Pojdimo naproti novim izzivom, nečemu lepšemu, boljšemu in svetlejšemu. Srečno! ●

SODOBNE TEHNOLOGIJE ZA SLUŠNO POMOČ

Anton Petrič

Ljudje smo vsestranska bitja in tak je tudi zunanji svet, s katerim smo povezani skozi čutila in soodvisni. Večina ljudi kot ključni čutili, ki jim omogočata interakcijo z zunanjim svetom, izpostavi vid in sluh. Zato je zelo pomembno, da jasno slišimo, kaj se dogaja v naši okolici, saj nam to omogoča ustrezno presojo dane situacije, ki je lahko potencialno nevarna ali dovolj varna, da se lahko sprostimo. Ker pa smo ljudje tudi družabna bitja z zapletenim jezikovnim sistemom, nam jasno slišanje prav tako omogoča primerno in ustrezno komunikacijo, ustvarjanje lastnega mnenja, izražanje interesov in odzivanje na mnenje drugih.

skih zank je v tem, da uporabniki slušnih aparatov vstopijo v prostor, zamejen z indukcijsko zanko in z ojačevalcem povezan z virom zelenega zvoka (npr. z mikrofonom, s posnetimi obvestili, s televizijo), nato pa njihov slušni aparat zajame ta zvočno-ojačani signal in ga prevede v uho nosilca aparata, kjer ga ta razločneje in jasneje sliši. Slabost indukcijskih zank je praktične narave, saj jih v določenih prostorih (npr. kulturno-zaščitene stavbe) pogosto ni možno namestiti, zelo so občutljive na armirano železo in ostale kovine v talnih konstrukcijah, pogosto povzročajo neželjeno zvočno prelivanje iz enega v drug prostor, osebe, ki jih nameščajo, morajo imeti strokovno znanje in hitro so lahko predrage za investitorja.

Obstajajo tudi nove, inovativne, učinkovite in cenovno dostopne tehnologije, ki lajšajo življenje naglušnih oseb po svetu.

Ker je življenje vse bolj hitro in globalno, si naglušne osebe želijo rešitev, ki bi jim omogočale mobilnost. Pomagajo si lahko z osebno napravo za ojačenje zvoka, ki jo nosijo v žepu in ima vgrajen mikrofonski sistem, katerega usmerijo proti zvočnemu viru, ki bi ga radi bolje slišali.

Prenosna slušna zanka; foto: Ampetronic

Žepna naprava za ojačenje zvoka z mikrofonom; foto: Williams AV

Slovenija je od lani še ena v vrsti držav, kjer imamo ljudje pravico, da slišimo in smo slišani, zapisano v ustavi, žal pa to še ne pomeni, da je ta pravica praktično veljavna ali implementirana. Uvaja se s pomočjo sodobnih tehnologij, ki naglušnim osebam omogočajo mnogo boljše slišanje kot v preteklosti. Osnovni in za uporabnike najlažji način je nameščanje indukcijskih zank v prostoru. Prednost indukcij-

Priljubljena je tudi kakovostna vsestranska prenosna komunikacijska naprava, ki vsebuje digitalni procesor zvočnih signalov ter omogoča dvosmerno brezžično komunikacijo med dvema ali več osebami, lahko pa je tudi samostojen ojačevalec zvoka v prostoru. To dosežejo tako, da nanjo priklopijo majhen namizni mikrofonski sistem in vratno zanko, mikrofonski sistem

tavijo na mizo, slušni aparat pa prek zanke zajame ojačen zvok iz mikrofona. Naglušne osebe lahko na ta način komunicirajo tudi v prostorih, kjer ni nameščenih indukcijskih zank. Naprava ima tudi dodatne nastavitve za ojačanje visokih frekvenc, katerih zaznavanje naglušnost najprej prizadene.

Prenosna komunikacijska naprava; foto: Williams AV

Med prenosnimi slušnimi pripomočki za brezžično komuniciranje lahko izpostavimo tudi cenovno ugodne FM-radijske analogne oddajnike in sprejemnike.

V skladu z ustavno določbo lahko v bližnji prihodnosti pričakujemo vse večjo pokritost osrednjih institucij s tehnologijami za slušno pomoč. Ker pa namestitev indukcijskih zank ni možna povsod, obstajajo alternativne rešitve, kot so infrardeči oddajniki in sprejemniki, ki zvočne signale govornikovega mikrofona posredujejo IR-centralni enoti, ta pa oddaja infrardeče valovne signale v prostor. Naglušni obiskovalci prostorov z IR-oddajniki ob vstopu prejmejo IR-sprejemnik, ki infrardeče valovanje prevede v slušno, katerega njihov slušni aparat lahko zajame.

Podobno deluje tudi tehnologija WaveCAST, ki mora biti nameščena v prostoru, za razliko od IR-tehnologije pa zvočne signale posreduje prek wi-fi mreže. Uporabnik za zajem signala ne potrebuje posebnega sprejemnika, temveč ga lahko zajame s pametnim telefonom, na katerega si naloži aplikacijo.

Naj omenim še napravo, ki v realnem času prevaja govor v besedilo v istem ali v katerem od 109 jezikov, ki jih podpira, tudi v slovenščini. Lahko rečemo, da je to najpreprostejši način slušne pomoči, saj naglušna oseba ne potrebuje ne sprejemnika ne slušnega aparata, ker se govor, povezan z napravo, v obliki podnapisov iz slušnega pretvarja v vidnega. Uporabnik potrebuje le napravo, nanjo povezan zaslon, na katerem se izpišejo podnapisi, ter mikrofona ali drug zvočni vir.

WaveCAST oddajnik z bluetooth tehnologijo; foto: Paww

Izguba sluha odvzame lahkotnost življenja, na srečo pa jo sodobna tehnologija kot most med ljudmi, ki imajo težave s sluhom, in med ostalim svetom, deloma lahko povrne.

Za podrobnejše informacije o izdelkih, o svetovanju za najučinkovitejše osebne rešitve ali o nakupu se obrnite na RehaCenter Sluh, kjer vam bomo z veseljem pomagali do boljšega sluha. ●

SLOVAR SZJ NA DRUŽBENEM OMREŽJU

Slovar slovenskega znakovnega jezika ima aktivno stran na družbenem omrežju Facebook, kjer si lahko ogledate nove kretnje, ki nastajajo in jih razvijajo v skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki deluje na Inštitutu za razvoj SZJ pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Najdete nas na spletni povezavi www.facebook.com/szjsi.

SPLETNI SLOVAR SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA IN E-KNJIGA

✎ Aleksandra Rijavec

V spletnem Slovarju slovenskega znakovnega jezika se pisne informacije posredujejo v obliki videoposnetkov gluhih oseb. Pisne informacije (meta podatki) skupaj tvorijo videoenote, ki so logično razdeljene v tematske sklope. Za hitrejše iskanje je vključen napredni iskalnik, ki omogoča iskanje po besedah ali besednih zvezah.

Vsaka videoenota vsebuje:

- ime besede ali besedne zveze,
- videoposnetek gluhe osebe,
- različico videoposnetka gluhe osebe,
- standardni opis,
- sopomenko,
- poved,
- razlago v slovenskem znakovnem jeziku,
- razlago v Slovarju slovenskega knjižnega jezika,
- pogostost kretnje,
- navigacijo med videoposnetki znotraj tematskih sklopov.

Osnovna različica spletnega Slovarja slovenskega znakovnega jezika, ki je bila v omenjeni obliki razvita leta 2013, je posredovala informacije, ni pa vsebovala možnosti utrjevanja znanja. Z možnostjo utrjevanja znanja lahko osebe z izgubo sluha utrdijo pisno razumevanje, slišči uporabniki pa svoje znanje slovenskega znakovnega jezika.

Učni kviz

Učni kviz je nadgradnja slovarja v utrjevanju znanja, ki zajema vaje in samostojno ocenjevanje uporabnikov. Vsebuje poljubno število učnih enot, kjer je vsaka učna enota sestavljena iz besede ali besedne zveze z videoposnetkom znakovnega jezika ter iz odgovorov, ki so posredovani v pisni obliki.

Uporabnik najprej predvaja videoposnetek gluhe osebe, nato izbere pisni odgovor, za katerega meni, da je pravilen. Ocenjevanje poteka samodejno, kar pomeni, da ima ob koncu učnega kviza vpogled v svojo uspešnost (prikazani so pravilni in nepravilni odgovori ter odstotek uspešnosti). Uporabniku je dana tudi možnost za vno- vično opravljanje učnih enot.

Uporabnik najprej predvaja videoposnetek gluhe osebe, nato izbere pisni odgovor, za katerega meni, da je pravilen. Ocenjevanje poteka samodejno, kar pomeni, da ima ob koncu učnega kviza vpogled v svojo uspešnost (prikazani so pravilni in nepravilni odgovori ter odstotek uspešnosti). Uporabniku je dana tudi možnost za vno- vično opravljanje učnih enot.

Mobilna aplikacija

Slovar slovenskega znakovnega jezika je brezplačno dostopen tudi prek mobilne aplikacije Slovar SZJ.

Aplikacija omogoča:

- iskanje po besedah ali besednih zvezah,
- iskanje po vseh ali samo po izbranih tematskih sklopih,
- dodajanje videoenot v seznam priljubljenih (s pomočjo zvezdice v vsaki videoenoti),
- utrjevanje znanja s pomočjo kviza,
- prilagajanje nastavitvev za gluho-slepe (ikona desno zgoraj),
- spremembo velikosti pisave (tri različne velikosti),
- spremembo kontrasta (dva kontrasta),
- ogled videoposnetka v načinu landscape fullscreen (telefon obrnemo horizontalno),
- skeniranje QR-koda,
- prepoznavanje govora.

QR-koda

QR-kode, ki vsebujejo URL-naslove spletnih strani, se vedno pogosteje pojavljajo v revijah, na plakatih in na letakih. Uporabnik z mobilno aplikacijo poskenira QR-kodo, ki je vključena v tiskani medij, nato pa se mu predvaja videoposnetek tolmača znakovnega jezika. S tem so učbeniki ali katerikoli drugi tiskani mediji nadgrajeni z videovsebinami v slovenskem znakovnem jeziku ter omogočajo razumljivo posredovanje informacij v znakovnem jeziku in hkrati interaktivno izkušnjo uporabnikov medija.

Prepoznavanje govora

Novost v mobilni aplikaciji Slovar SZJ je prepoznavanje govora. Uporabnik lahko s pomočjo govora poišče besedo ali besedno

zvezo. S tem se slišočim uporabnikom omogoči enostavno in učinkovito iskanje videoposnetkov ter učenje znakovnega jezika. Prav tako je omogočena enostavnejša komunikacija med gluho in slišočo osebo (slišočja oseba izreče besedo, sistem pa jo pretvori v kretnjo za gluho osebo). Gluhi uporabnik prek prepoznavne govora rehabilitira svoj govor in preveri njegovo razumljivost.

Knjiga SZJ

Mobilna aplikacija Knjiga SZJ omogoča ogled izdanih knjig v slovenskem znakovnem jeziku, ki so opremljene s QR-kodami, kot elektronskih/digitalnih knjig z možnostjo listanja po njih.

Mobilni aplikaciji Slovar SZJ in Knjiga SZJ sta dostopni v operacijskih sistemih iOS in Android. ●

APLIKACIJA MUZEJ ZDGNS IN NJEGOVA ZGODOVINA

✎ Aleksandra Rijavec

Aplikacija *Muzej ZDGNS in njena zgodovina* je namenjena predstavitvi življenja in dela oseb z izgubo sluha, njihove kulture ter njihovih najvidnejših dosežkov. Z njo želimo širšo javnost ozavestiti

o kulturni raznolikosti, odpraviti predsodke in graditi mostove med svetom gluhih, naglušnih in gluhoslepih ter svetom slišočih. Predstavitve so v pisni in v slikovni obliki, za gluhe osebe pa je vsebina dostopna v slovenskem znakovnem jeziku v obliki videoposnetkov.

Vsaka od točk deluje kot učni pripomoček, vsak uporabnik aplikacije pa se nauči določeno besedo v slovenskem znakovnem jeziku. Na voljo je tudi kviz o predstavljenih temah in o naučenih kretnjah.

Aplikacija omogoča virtualni sprehod po vseh lokacijah ter dopušča podobno interakcijo, kot bi se fizično nahajali na lokaciji. V njej so poleg posameznih tematskih muzejskih zbirk dostopni zgodovinski pregled delovanja gluhe in naglušne skupnosti, tehnični pripomočki in njihova uporaba ter organigram, kjer so predstavljeni posebni socialni programi, ki jih izvajamo za osebe z izgubo sluha. Aplikacija omogoča neposredno povezavo na ostale aplikacije, ki delujejo v okviru Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, ter deluje na vseh pametnih telefonih. ●

**NOVO
MOBILNA
APLIKACIJA
SLUH**

Muzej ZDGNS in njihova zgodovina
Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Vsebine Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije so na voljo tudi kot mobilna aplikacija za pametne telefone. S pomočjo aplikacije lahko preberete zadnje novice, si ogledate videopriredbe in jih delite, pobrskate po Slovarju SZJ, se seznanite z zgodovino oseb z izgubo sluha, dobite informacije o ohranjanju zdravja in druge koristne informacije ter se virtualno sprehodite po muzeju.

Pridobite mobilno aplikacijo na:
Available on the **App Store** | **Google play**

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

VIDEOKONFERENCA S TOLMAČEM NA APLIKACIJI ZOOM

dr. Matjaž Debevc

Večina Slovencev se je v zadnjem času srečala z videokonferenco na aplikaciji Zoom, ki jo uporabljamo skoraj na vseh digitalnih napravah, tako na prenosnih telefonih kot na tablicah in na računalnikih. Uporabljajo jo tudi na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, v osnovnih in srednjih šolah, v visokošolskih ustanovah ter v večjih podjetjih.

Po novem gluhim uporabnikom omogoča tudi uporabo videookna, v katerem lahko gledajo tolmača znakovnega jezika. Izvajalec srečanja lahko posamezne udeležence določi kot tolmače znakovnega jezika, ki jih lahko drugi udeleženci sami izberejo s seznama prevajalcev. To pomeni, da se srečanja na Zoomu lahko udeležijo različni tolmači, na primer

tolmač slovenskega znakovnega jezika, tolmač hrvaškega znakovnega jezika, tolmač ameriškega znakovnega jezika in drugi, udeleženci iz različnih držav pa si nato izberejo svojega tolmača.

Na sliki je prikazano, kako na zaslonu vidimo tolmača znakovnega jezika. Videookno lahko poljubno premikamo po zaslonu ter ga povečujemo ali pomajšujemo. Na ta način lahko učinkovito spremljamo predavanje ali razpravo, ki bi ji sicer težko sledili.

Organizatorja videokonference moramo najprej zaprositi, naj omogoči funkcijo tolmača znakovnega jezika ter povabi ustreznega tolmača. Za sodelovanje lahko zaprosimo tudi tolmača slovenskega znakovnega jezika, na katerega smo navajeni.

Ko zaženemo videokonferenco, moramo najprej poiskati ikono za prevajanje (v angleščini: interpretation). Nato se odpre okno, v katerem izberemo svojega tolmača. Okno lahko poljubno premikamo, povečamo ali pomajšamo.

Priporočljivo je, da imamo zmogljiv računalnik in hitro spletno povezavo, da uporabljamo namizni računalnik ter žično povezavo z omrežjem. Kako hitra je naša povezava z omrežjem, lahko preverimo s spletno aplikacijo <http://fast.com/>.

Več podatkov v zvezi z omenjeno tematiko lahko dobite na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, kjer vam lahko pomagajo tudi pri izvedbi. ●

Prikaz tolmača znakovnega jezika med videokonferenco na aplikaciji Zoom; foto: Zoom

SPLETNA^{TV}
www.spletnatv.si

Drenikova 24
 1000 Ljubljana

(01) 500 15 23
spletna.tv@zveza-gns.si

Facebook/spletnaTV

Youtube/spletnaTV

Livestream/spletnaTV

BREZPLAČNI RAČUNALNIŠKI TEČAJ IN TEČAJ UPORABE PAMETNEGA TELEFONA ZA STAREJŠE OSEBE Z IZGUBO SLUHA

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije za starejše osebe z izgubo sluha organizira:

- začetni računalniški tečaj in
- začetni tečaj uporabe pametnega telefona.

Računalniški tečaj je namenjen starejšim osebam z izgubo sluha, ki se želijo naučiti osnovne uporabe računalnika, elektronske pošte, svetovnega spleta, spletnega bančništva, videosrečanj itd.

Tečaj uporabe pametnega telefona je namenjen starejšim osebam z izgubo sluha, ki se želijo naučiti uporabe videoklica, komunikacijskega orodja Viber, socialnih omrežij, mobilnega bančništva in ostalih aplikacij.

Na obeh tečajih bo prisoten tolmač in nameščena slušna zanka. Nanju se lahko prijavite s prijavnico po elektronski pošti: hiša.zj@zveza-gns.si, kjer lahko dobite več informacij o njihovi izvedbi, ali po pošti. ●

PRIJAVNICA NA BREZPLAČNI RAČUNALNIŠKI TEČAJ IN TEČAJ UPORABE PAMETNEGA TELEFONA ZA STAREJŠE OSEBE Z IZGUBO SLUHA

Prijavljam se na brezplačni (ustrezno obkroži):

ZAČETNI RAČUNALNIŠKI TEČAJ

ZAČETNI TEČAJ UPORABE PAMETNEGA TELEFONA

Ime in priimek: _____

Datum rojstva: _____

Naslov: _____

Poštna številka in pošta: _____

Telefon: _____

E-pošta: _____

Tečaj SZJ želim obiskovati (kraj): _____

Status (ustrezno obkroži):

gluh

naglušen

oseba s polževim vsadkom

Kraj in datum: _____

Podpis: _____

BREZPLAČNI TEČAJ SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA ZA OSEBE Z IZGUBO SLUHA

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije organizira:

- začetni tečaj slovenskega znakovnega jezika in
- nadaljevani tečaj slovenskega znakovnega jezika.

Tečaja sta namenjena osebam z izgubo sluha, ki se želijo srečati s slovenskim znakovnim jezikom, s kulturo in z načinom življenja gluhih oseb.

Nanju se lahko prijavite s prijavnico po elektronski pošti: hiša.zj@zveza-gns.si, kjer lahko dobite več informacij o njuni izvedbi, ali po pošti. ●

PRIJAVNICA NA BREZPLAČNI TEČAJ SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA ZA OSEBE Z IZGUBO SLUHA

Prijavljam se na brezplačni (ustrezno obkroži):

ZAČETNI

NADALJEVALNI

tečaj slovenskega znakovnega jezika.

Ime in priimek: _____

Datum rojstva: _____

Naslov: _____

Poštna številka in pošta: _____

Telefon: _____

E-pošta: _____

Tečaj SZJ želim obiskovati (kraj): _____

Status (ustrezno obkroži):

gluh

naglušen

oseba s polževim vsadkom

Kraj in datum: _____

Podpis: _____

BREZPLAČNI TEČAJ MEDNARODNEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA ZA GLUHE OSEBE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije organizira:

- začetni tečaj mednarodnega znakovnega jezika in
- nadaljevani tečaj mednarodnega znakovnega jezika.

Tečaja sta namenjena gluhim uporabnikom, ki aktivno uporabljajo slovenski znakovni jezik in se

želi naučiti mednarodnega znakovnega jezika ter seznaniti s kulturo in načinom življenja gluhih oseb po svetu.

Nanju se lahko prijavite s prijavnico po elektronski pošti: hiša.zj@zveza-gns.si, kjer lahko dobite več informacij o njuni izvedbi, ali po pošti. ●

PRIJAVNICA NA BREZPLAČNI TEČAJ MEDNARODNEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA ZA GLUHE OSEBE

Prijavljam se na brezplačni (ustrezno obkroži):

ZAČETNI

NADALJEVALNI

tečaj mednarodnega znakovnega jezika.

Ime in priimek: _____

Datum rojstva: _____

Naslov: _____

Poštna številka in pošta: _____

Telefon: _____

E-pošta: _____

Tečaj želim obiskovati (kraj): _____

Kraj in datum: _____

Podpis: _____

PRIJAVA NA SMS-OBVESTILA

S kratkimi telefonskimi obvestili želi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije obveščati uporabnike o izrednih dogodkih, novicah in ukrepih, ki so pomembni zanje.

Prejemanje SMS-obvestil je za uporabnike brezplačno.

Podatki o uporabniku – ime in priimek *

Mobilna tel. številka
(vpisati brez presledkov in ločil) *

* zahtevani podatki

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (v nadaljevanju: izvajalec) se zavezuje, da bo skrbno varovala osebne podatke uporabnikov, pridobljene ob prijavi v sistem za obveščanje. Podatki se bodo zbirali, pridobivali, hranili in obdelovali izključno za namene obveščanja o izrednih dogodkih in o dogodkih, povezanih z aktivnostmi izvajalca.

Podatki so varovani v skladu z zahtevami zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, in zakona, ki ureja elektronsko poslovanje ter elektronski podpis. Izvajalec se zavezuje, da bo zbrane podatke hranil le toliko časa, kot je potrebno za doseg namena, zaradi katerega so bili zbrani.

Uporabnik v postopku registracije posreduje zahtevane osebne podatke. Vsak uporabnik samostojno odgovarja za vsebine, ki jih vpiše ob spletni

prijavi. Uporabnik potrjuje, da je bil pred registracijo ustrezno seznanjen z obsegom in namenom obdelave osebnih podatkov, ki jih je posredoval ob registraciji. Uporabnik ob registraciji podaja osebno privolitev, da lahko izvajalec obdeluje osebne podatke, ki jih uporabnik posreduje ob prijavi v sistem za obveščanje.

Izvajalec se zavezuje, da osebnih podatkov in kontaktnih informacij uporabnikov ne bo uporabljal v druge namene ter jih brez izrecnega dovoljenja uporabnika, razen če bi to zahtevala veljavna zakonodaja, ne bo razkril tretjim osebam. V času upravljanja z osebnimi podatki ima posameznik v skladu z veljavno zakonodajo možnost vpogleda, prepisa, kopiranja, dopolnitve, popravkov, blokiranja in izbrisa osebnih podatkov v zbirki podatkov. Izvajalec bo pridobljene podatke varoval in preprečeval njihovo zlorabo. Osebne podatke lahko izvajalec uporablja do preklica prijave.

Izpolnjeni obrazec pošljite na naslov:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Drenikova 24

1000 Ljubljana

ali

po telefaksu: 01 500 15 22

Kraj in datum:

Podpis uporabnika:

ZVEZKA, POLNA SPOMINOV

Tanja Pihlar

V Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj hranijo dva prav posebna zvezka z zelenkastimi trdimi platnicami, polna spominov, ki so jih skrbno zbirali v letih od 1957 do 1968.

Tajnik društva, ki se je tedaj imenovalo Zveza gluhih Jugoslavije – Okrajni odbor Kranj, Karl Janežič je 11. februarja 1957 na začetku prvega zvezka zapisal: »Dragi tovariši in tovarišice! Ta knjiga naj bo vez, ki nas spaja v naši Zvezi. V to knjigo vpisujemo vse, kar nam leži na srcu. Male in velike želje, predloge, obvestila, pohvale, kritike in pritožbe napišimo brez bojazni, da bi kdo kaj zameril. Nasprotno, hvaležni bomo za vsako mnenje, dobro ali slabo, prijetno ali neprijetno. Vsi se moramo seznaniti z mišljenjem poedinca. Vsi se borimo v dobrobit vsem gluhim. Vaš tajnik.«

Ko odpremo platnice, se na porumenelih listih razkrijejo različni zapisi, vabila, fotografije, razglednice, voščilnice, časopisni izrezki, železniške vozovnice in drugi spomini. Med zelo dragocenimi so lastno-ročno napisani sezname udeležencev – občnih zborov društva, skupnih izletov in različnih družabnih prireditvev v društvu, kot na primer silvestrovanj, pustovanj

in tombol. Posebno pozornost namenjajo tudi šolanju gluhih otrok, o čemer pričajo številni časopisni izrezki o ljubljanskem in portoroškem zavodu, ki so zbrani v obeh zvezkih. Več strani je posvečenih tudi mednarodnemu dnevu gluhih, največjemu prazniku gluhe in naglušne skupnosti. Kot izvemo iz zapisov, smo mednarodni teden gluhih pri nas prvič obeležili v času od 21. do 28. septembra 1958 s kulturnimi prireditvami po vsej Sloveniji in z razstavama o življenju oseb z izgubo sluha v Ljubljani in v Kopru.

V obeh zvezkih najdemo tudi zapise in časopisne izrezke o tekmovanjih gluhih športnikov. Med drugim poročajo o olimpijskih igrah gluhih, ki so od 25. do 30. avgusta potekale v Milanu in se jih je udeležila tudi jugoslovanska ekipa. Preberemo lahko, da je Anton Kogovšek v teku na 10.000 metrov dosegel peto mesto, v teku na 5.000 metrov pa je bil deveti. Nogometaši so v finalni tekmi premagali italijansko ekipo s 6:0 in se v domovino vrnili z zlatim odličjem.

Porumeneli listi v zvezkih so ozaljšani s številnimi razglednicami. Med prav posebnimi je razglednica s

pozdravi slovenskih delegatov s 4. kongresa Zveze gluhih Jugoslavije, ki je od 27. februarja do 2. marca 1957 potekal v Sarajevu. Na njej sta podpisana tudi tedanji predsednik kranjskega društva Franc Bitenc in Ciril Sitar.

Zanimive so novoletne voščilnice, ki so jih prejeli iz drugih društev, med drugim sta jim ob novem letu voščila Okrajni odbor Zveze gluhih Ljubljana in Kulturno-prosvetno društvo gluhih Vita Zupančič iz Ljubljane.

Nekateri člani so se redno javljali z razglednicami z dopustovanja in popotovanj po nekdanji skupni državi. Posamezniki so se o svojih podvigih tudi podrobneje razpisali. Med najbolj podjetnimi sta bila gluha brata Ivan in Peter Bitenc. Ivan se je poleti 1958 s kolesom s pomožnim motorjem podal na 600 kilometrov dolgo pot po Sloveniji in sosednji Hrvaški. S poti je pošiljal razglednice, ki so jih nalepili v zvezek, poleg tega

je narisal tudi zemljevid poti, ki jo je prevozil. Njegov brat Peter se je leto pozneje odpravil na potovanje po tedanji Jugoslaviji in z različnimi prevoznimi sredstvi – vlakom, avtobusom, ladjo in žičnico – naredil kar 4.266 kilometrov. Vtise je vestno beležil v zvezek, zapisom pa dodal razglednice, vozovnice in vstopnice.

Že takrat so vedeli, da je povsod lepo, a doma najlepše. Prvi zvezek je popisan s spomini do zadnjih strani, v drugem pa se zapisi končajo z opisom društvenega izleta 16. junija 1968 po severozahodni Sloveniji vse do Nove Gorice in Postojne.

Iz zvezkov je moč razbrati, kako raznolika so bila zanimanja članov društva in s čim so se ukvarjali, zato sta dragocena pričevalca časa, ko še ni bilo svetovnega spleta, pametnih telefonov in druge informacijsko-komunikacijske tehnologije. ●

PRVI GLUHI SMUČARSKI SKAKALEC

📷 Tanja Pihlar

Florijan Kotnik, ki je dobršen del življenja preživel v Podgori na Koroškem, kjer si je sezidal dom in ustvaril družino, je bil zanimiva osebnost. Od rojstva je bil gluhi, starši so ga vodili k zdravniku čez mejo na avstrijsko stran in v Maribor, vendar mu niso mogli pomagati.

Končal je šest razredov ljubljanske gluhonemnice, nato se je izučil za ključavničarja in se zaposlil v Železarni Ravne. Ker je bil nadarjen za risanje, so ga poslali na srednjo grafično poklicno šolo, ki jo je končal z odličnim uspehom. Do upokojitve je bil zaposlen kot tehnični risar v konstrukcijskem oddelku železarne.

Že od mladih nog je bil navdušen športnik. S smučanjem se je začel ukvarjati v otroštvu in se včlanil v domači smučarski klub Fužinar. Tekmoval je v alpskem smučanju in v smučarskih skokih ter dosegel vrsto dobrih rezultatov. Od leta 1949 do 1956 je bil član jugoslovanske smučarske reprezentance gluhih in se med drugim

udeležil mednarodnih tekmovanj v Innsbrucku, Bad Gasteinu, Bad Hofgasteinu in Mitterndorfu v Avstriji. Kar štirinajstkrat je bil državni prvak gluhih. Na olimpijskih igrah gluhih v Oslu na Norveškem leta 1953 je v smučarskih skokih na srednji skakalnici dosegel četrto mesto. Tekmoval je tudi s polnočutnimi in leta 1953 na prvenstvu koroške regije v Slovenj Gradcu zasedel prvo mesto.

V petdesetih letih prejšnjega stoletja je v Podgori zgradil 25-metrsko leseno skakalnico in konstrukcijski stolp. Otvoritev je bila velik dogodek, ki se ga je udeležila množica ljudi. Priredili so tekmovanje, na katerem se je v dveh serijah pomerilo 30 skakalcev, Kotnik pa je osvojil drugo mesto. Danes lesene skakalnice ni več, tudi njene fotografije nismo uspeli dobiti. Našli pa smo njeno upodobitev, risbo v tehniki z voščenkami, ki jo je leta 1952 narisal Kotnik in jo hrani njegova hči Marjeta.

Vseskozi je bil dejaven v Društvu gluhih in naglušnih Koroške

ter pomagal drugim osebam z izgubo sluha. Poleg tega je bil navdušen planinec. Rad je slikal, kar je postalo njegova strast zlasti po upokojitvi. Upodabljal je predvsem lokalno arhitekturo in tihožitja. Sodeloval je na več razstavah, bil pa je tudi član Likovnega društva Ravne. ●

Risba skakalnice v Podgori

GLEDALIŠKA IGRA MOJA DRAGA DAMA

Anton Petrič

Med predstavo; foto: Spletna TV

Gledališka skupina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Tihe stopinje je sredi oktobra v dvorani Akademije za gledališče, radio, film in televizijo s predstavo *Moja draga dama* znova navdušila tako gluhe kot slišče gledalce.

S predstavo, ki govori o pogumnem dekletu, so nagovorili tiste, ki se na poti do uspeha srečujejo z ovirami, ter znova dokazali, da ima igra v znakovnem jeziku izjemno povezovalno vlogo. Kljub polni dvorani in talentu pa so gluhi še vedno prikrajšani za študij na akademiji, a nastop v njihovi dvorani pomeni korak naprej k sodelovanju in k spremembam, ki jih obeta prihodnost.

Zgodba, ki so jo s pomočjo tolmačev priredili v slovenski znakovni jezik, je povzeta po ameriškem glasbeno-komičnem filmu iz leta 1964, v katerem ima glavno vlogo Audrey Hepburn. V naši gledališki zgodbi pa nastopa revna prodajalka rož, ki sreča profesorja, kateri jo nauči pravil vedenja in govora, ki so potrebna za vključitev v visoko družbo.

V predstavi, ki jo je režirala Lada Orešnik in za njo napisala tudi scenarij, so nastopili Špela Rotar, Boštjan Hren, Sašo Letonja, Marta Vavpetič, Jelena Bolšedonova, Nejc Drekonja, Zlatka Petrač in Barbara Čarman, za sceno in kostume pa je poskrbela Jelena Bolšedonova. ●

 SPLETNA^{TV}
www.spletnatv.si

Drenikova 24
1000 Ljubljana

(01) 500 15 23
spletna.tv@zveza-gns.si

 Facebook/spletnaTV

 Youtube/spletnaTV

 Livestream/spletnaTV

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih **Velenje**

Delavnica ustvarjanja iz gline

📷📷 Valentin Laure

Vsak je ustvarjal po svoje

Priprave na barvanje

V Medobčinskemu društvu gluhih in naglušnih Velenje smo oktobra organizirali delavnico ustvarjanja iz gline, ki jo je vodila članica društva gospa Edita. S seboj je prinesla glino in pripomočke za njeno oblikovanje, udeleženci delavnice, bilo nas je šest, pa smo jo najprej pregnetli in razvaljali, nato pa iz nje izdelali sveče in vrtnice.

Končne izdelke je odnesla v domačo delavnico in jih spekla v peči za žganje gline. Ko so bili pečeni, jih je pripeljala nazaj v društvo, kjer smo jih prebarvali, Edita pa jih je kasneje glazirala, da so bili gladki.

V prihodnje bomo znova ustvarjali z glino, tudi za mednarodni dan gluhih, ki bo čez leto dni v Velenju. ●

Izdelki so pripravljani na žganje

Delavnica presenečenja pri Milici

📷📷 Valentin Laure

Štirinajst članov društva se nas je oktobra zbralo pred gasilskim domom Velenje, od koder smo se z dvema avtomobiloma odpeljali h gospe Milici, ki nas je povabila na delavnico presenečenja. Kasneje se nam je pridružilo še nekaj članov.

Milica nas je pozdravila in prijazno sprejela, tudi objeli smo se. Povabila nas je na teraso, kamor smo odnesli sestavine za kuhanje, ki jih je prispevalo društvo, ter nas pogostila s sadno pijačo. Pripravila je posodo, nože in deske za rezanje, mi pa smo s seboj prinesli kozarce za vlaganje. Povedala je, da bomo pripravili vloženo zelenjavo v omaki. Takoj smo zavihali

Pridno smo delali

rokave in poprijeli za delo. Olupili in narezali smo čebulo, česen, paradižnik, rumeno in rdečo papriko. Milica je narezano zelenjavo odnesla v kuhinjo in jo naložila v veliko posodo, zraven pa dodala še fižol.

Med tem ko se je zelenjava kuhala, nam je postregla odlično sarmo z belim kruhom. Po malici smo poklepetali, nato pa dišeče kuhane sestavine razdelili v pripravljene kozarce. Zaprli smo jih in obrisal ter jih kasneje odnesli domov.

Pred odhodom smo se ji zahvalili za povabilo in poučevanje ter si zaželeli, da tovrstno druženje kmalu ponovimo. ●

Končni izdelki

Miličina vložena zelenjava v omaki

600 g rjavega fižola iz konzerve
1 kg zrelega paradižnika
1 kg paprike (pol rumene, pol rdeče)
1 kg čebule
1,5 dcl olja
2 dcl vinskega kisa
1 velika žlica soli
1 velika žlica sladkorja
malo česna po okusu

Zelenjavo očistimo in narežemo na rezance. V posodo damo olje in čebulo ter pražimo le toliko, da se čebula zmehča. Dodamo paradižnik, pražimo od 5 do 10 minut ter na koncu dodamo papriko in ostale sestavine. Pražimo še 15 minut, nato pa zelenjavo nadevamo v kozarce, ki jih dobro zapremo in zavijemo v krpo, da se počasi ohladijo.

Dober tek! ●

Izdelovali smo ikebane

📷 Valentin Laure

Zadovoljni udeleženci z izdelki; foto: Valentin Laure

V Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih Velenje smo konec oktobra izdelovali ikebane za na grobove. Delavnice se je udeležilo štiriindvajset članov društva, vodila jo je cvetličarka Jožica, ki nas pred dnevom spomina na mrtve obiskuje že vrsto let, material zanjo pa je prispevalo društvo.

Na željo nekaterih je izdelane ikebane popravila gospa Milica, za kar smo ji bili zelo hvaležni. Ker je na delavnici kljub prijavi manjkalo nekaj članov, smo ikebane izdelali tudi zanje in jim jih odnesli domov. Delavnica se je zaključila v prijetnem vzdušju. ●

Predavanje o pravicah do invalidnine za telesno okvaro

📍 Urška Jakop

Septembra smo v društvu pripravili zanimivo in poučno predavanje, saj je bilo med člani prisotnih nekaj dilem v zvezi s telesno okvaro in invalidni- no. V goste smo povabili direktorico velenjskega Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Tadejo Dremel, ki se je z veseljem odzvala povabi- lu. Društvo je bilo polno, saj je bilo zanimanje za tematiko zelo veliko. Lepo je bilo videti vrvež in toliko nasmejanih obrazov.

Uvodni pozdrav

Po uvodnem pozdravu nam je predavateljica z zakonskega vidika predstavila pravico do invalid- dne za telesno okvaro.

Za pridobitev pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklic- ne bolezni, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- da gre za določeno vrsto in stopnjo telesne okva- re, ki znaša najmanj 30 odstotkov,
- da je ta okvara nastala med zavarovanjem,
- da je nastala zaradi poškodbe pri delu ali poklic- ne bolezni in
- da je izpolnjen pogoj pretežnosti zavarovanja za širši obseg pravic.

Pogoji za pridobitev pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki je posledica bolezni ali poškod- be zunaj dela pri zavarovancu, so naslednji:

- telesna okvara mora znašati najmanj 50 odstot- kov,

- prav tako mora biti izpolnjen pogoj pretežnosti zavarovanja za širši obseg pravic.

Za ugotavljanje pogoja potrebne pokojninske dobe za pridobitev pravice do invalidnine se poleg slovenske pokojninske dobe upošteva tudi zavarovalna doba, dopolnjena v državah članicah Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in v Švici, do datuma nastanka telesne okvare.

V primeru, da gre za uživalca starostne/predča- sne/invalidske pokojnine, je 50-odstotna telesna okvara lahko nastala med zavarovanjem ali v času uživanja pokojnine. Če je telesna okvara nastala v času uživanja pokojnine, se pokojninske dobe ne preverja.

Če telesna okvara nastane pri uživalcu soraz- mernege dela starostne/predčasne/invalidske po- kojnine, se šteje, da je potreben pogoj pokojninske dobe izpolnjen.

Če je bil zavarovanec uživalec starostne/predča- sne/invalidske pokojnine ali sorazmernege dela te pokojnine, a je uveljavil pravico do vdovske pokoj- nine, ker je ta zanj ugodnejša, ima prav tako pra- vico do invalidnine in se pokojninska doba na dan nastanka telesne okvare prav tako ne ugotavlja.

Udeleženci so gostji postavili mnogo vprašanj ter se z njo tudi individualno pogovorili. Po kon- čanem predavanju smo se prijetno podružili in nazdravili na Milanovih 60 let. ●

Za predavanje je bilo veliko zanimanje

Obiskali smo člana našega društva

📷 Urška Jakop

Kljub številnim aktivnostim se v društvu trudimo čim pogosteje vzpostavljati osebni stik z našimi člani. Nekateri žal ne morejo več redno prihajati v društvo, zato jih radi obiščemo.

Sončen jesenski petek je bil primeren dan za obisk dveh članov. Najprej smo obiskali častno članico Martino Dobnik, ki je v društvo včlanjena že od nje-gove ustanovitve in je bila v njem vedno zelo aktivna. V prostem času rada slika, zaradi zdravstvenih težav pa ne more več prisostvovati aktivnostim v društvu, zato je bila obiska in pogovora zelo vesela.

Martina in predsednik društva

Nato smo obiskali Milana Praprotnika, ki je pravi umetnik in s spretnimi rokami iz lesa izdeluje čudovite izdelke. Sluh je popolnoma izgubil, ko je padel z lestve, kar je bilo zanj in za njegovo družino zelo težko, soočal pa se je tudi z močnim tinitusom. Na srečo je našel hobi, v katerem uživa in z njim preusmeri svoje misli.

Obema se zahvaljujemo za prijazen sprejem, pogovor in zaupanje, da sta z nami delila svoje umetniške izdelke. ●

Pri gospodu Praprotniku

Piknik

📷 Alenka Račič

Začela se je meteorološka jesen, otrokom so se končale počitnice, člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje pa smo se odpravili na piknik na Grilovo domačijo nad Ljubnim v Savinjski dolini.

Pot nas je vodila skozi prelepe kraje, kjer ob cesti rastejo avtohtone sorte jablan in koruza, na poljih pa se v vetriču zibajo beli cvetovi ajde. Prvi postanek smo naredili na Ljubnem, kjer smo si v kulturnem domu ogledali projekcijo filma Rušavec, ki nam je ob pripovedovanju Martina Juvana - Čuksa pričaral življenje splavarjev, imenovanih flosarji. Ti so s hribov v dolino po Savinji spravljali hlode, kar je bilo težaško delo. Da bi zaslužili za preživetje, so morali staršem pogosto pomagati tudi otroci, saj so nekateri delali le za hrano. Takšno življenje si težko predstavljamo

že pripadniki starejše generacije, mladim pa se to zdi povsem nepojmljivo.

Martin Juvan - Čuks med predavanjem

Ljubenske potice

Ljubno je znano tudi po izdelavi cvetnonedeljskih butar, ki jim pravijo ljubenske potice, poleg njih pa iz materialov, ki jih ljudje najdejo v okolici domačih hiš, izdelujejo figuralne potice. Letos sta bila najlepša otroški poganjalček in dron. Vsako leto organizirajo tudi Flosarski bal, ki smo ga doživeli v muzeju, kjer so nam prikazali navidezno vožnjo po Savinji na flosu.

Po poučnem ogledu muzeja smo se odpeljali na Grilovo domačijo, kjer sta nas gospodar in gospodariča pričakala z golažem, podpredsednica društva Milica pa nas je presenetila z okusnimi sladicami. Kro-

žniki so se šibili pod težo zrelih fig in breskev, pijače pa je bilo na pretek.

Ko smo se okrepčali, smo se pomerili v družabnih igrah. Eni so streljali z zračnimi puškami, drugi so se odpravili na sprehod skozi gozd, na koncu pa smo vsi lepo zapeli. Sledila je pojedina dobrot z žara, nato pa je napočil čas za odhod.

Preživeli smo čudovit dan in tudi vreme nam je bilo naklonjeno. Verjetno nam je sonce brez oblačka »zrihtal« naš predsednik Franc, ki se rad pošali o tem, mi pa mu radi verjamemo. ●

Na prostoru za piknik

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin **Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče**

Invalidsko zavarovanje

📷 Nevenka Hrovat

Oktober nas je v društvu obiskala področna svetovalka Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije Vanja Iršič. Predstavila nam je invalidsko zavarovanje in povedala, da je invalidnost potrjena, ko se zaradi sprememb v zdravstvenem stanju, ki jih ni možno odpraviti z zdravljenjem, zavarovancu zmanjša možnost za zagotovitev oziroma ohranitev delovnega mesta. Obstajajo tri kategorije invalidnosti, vzroki za njen nastanek pa so lahko poškodba pri delu, poklicna bolezen ali bolezen in poškodba zunaj dela.

Veliko je bilo govora tudi o telesni okvari, predavateljica pa je poudarila, da lahko zavarovanci od 7.

Vanja Iršič

Člani društva so pozorno spremljali predavanje

avgusta 2021 pridobijo pravico do invalidnine za telesno okvaro, ki je posledica bolezni ali poškodbe zunaj dela. Zavarovanec pridobi pravico do invalidnine za telesno okvaro, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, če znaša ta najmanj 30 odstotkov ne glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, ali za telesno okvaro, ki je posledica bolezni ali poškodbe zunaj dela, če znaša ta najmanj 50 odstotkov in ima zavarovanec ob njenem nastanku izpolnjen pogoj zadostne pokojninske dobe.

Na predavanju smo dobili veliko informacij, ki so za osebe z izgubo sluha zelo pomembne. ●

Predavanja o požarni varnosti

📷 Nevenka Hrovat

Oktober je bil posvečen *požarni varnosti*, zato smo za člane Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče organizirala

predavanja in delavnico na temo požarne varnosti, ki ju je izvedel Primož Bajda iz Prostovoljnega gasilskega društva Slovenske Konjice. Predstavil je, kako

Udeleženci predavanja

društvo deluje, ter pojasnil, kaj je gorenje, kaj potrebujemo za njegovo prenehanje in kakšna gasilna sredstva poznamo.

Po predavanju smo imeli delavnico, na kateri smo se učili gasiti z gasilnimi aparati. Gasilni aparati so namenjeni gašenju začetnih požarov in morajo biti nameščeni v poslovnih prostorih, skladiščih, delav-

nica ter v večstanovanjskih objektih. Primož nas je opozoril, da moramo biti pri gašenju z vodo zelo previdni, saj z njo ne smemo gasiti električnih naprav, ker je voda električni prevodnik. Neuspešni bi bili tudi pri gašenju olja, nafte in bencina, saj bi le-ti priplavali na površje. Ogenj pogasimo tako, da preprečimo dostop zraka in znižamo temperaturo. ●

Društvo oseb z izgubo sluha **Dolenjske in Bele Krajine**

Srečanje v Gribljah

📷 Jelka Močnik

Iztekel se je avgust, ko imamo člani Društva oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine piknik. Znova smo se zbrali v Beli krajini, točneje v Gribljah ob Kolpi.

Po obdobju pandemije koronavirusa, ko je bilo druženje omejeno, smo se srečanja zelo razveselili. Po uvodnem pozdravu in okre-

pčilu smo se pogovarjali ali šli na kratek sprehod, lahko pa so nam izmerili tudi krvni sladkor, krvni tlak ali holesterol. Nato smo se pridružili delavnici *Moje navade*, kjer smo dobili koristne nasvete ter delili lastne izkušnje. Sledilo je kosilo – jedi z žara in lubenica za osvežitev.

Preizkusili smo se tudi v različnih spretnostih – v sestavljanju abecede slovenskega znakovnega jezika, v hitrosti nizanja kroglic na vrvico, v preskakovanju kolebnice ter v vrtenju obroča okoli pasu, vmes pa prisluhnili zvoku harmonike.

Popoldne je hitro minilo, razšli pa smo se z upanjem, da nas korona ne bo več omejevala. Društvu se zahvaljujemo za organizacijo srečanja. ●

Srečanje članov društva

Meritve krvnega sladkorja, tlaka in holesterola

Druženje v Kranjski Gori

📷 Metka Novaković

Na zadnjem preddopustniškem srečanju skupine za samopomoč naglušnih smo se dogovorili, da se jeseni odpravimo na dvodnevni izlet. Ker ima Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije v Kranjski Gori apartmaje, smo se odločili, da se odpravimo tja.

V Sloveniji imamo raznoliko pokrajino in čudovito neokrnjeno naravo. Gorenjska, kjer sem bila prvič, me je zelo navdušila. Obiskali smo izvir Soče in Planico, kjer smo se s sedežnico povzpeli na vrh skakalnic, jezero Jasna in Rusko kapelico ter se zapeljali na

Vršič. Sprehodili smo se po Kranjski Gori in si ogledali smučišče pod Vitrancem. Pot nas je zanesla tudi v Italijo, kjer smo obhodili spodnje Belopeško jezero. Bilo je res pravo doživetje.

Tudi z vremenom smo imeli srečo. Ko smo se odpravili od doma, je do Novega mesta lilo kot iz škafo. V šali bi rekli, da smo skoraj potrebovali čoln. Na Gorenjskem pa se je zjasnilo. V druženju, pogovoru in smeju sta dneva minila, kot bi mignil. Bilo nam je zelo lepo. ●

Po deželi Martina Krpana

📷 Petra Šiler

Včeraj smo šli na izlet. Zbrali smo se pri avtobusu in se veselo pozdravili. Bilo je precej hladno in oblačno. Na avtobusu sem sedela z Anico Kocjan. Klepetali sva do postanka v Ivančni Gorici, kjer smo pobrali Miloša in Nalo. Pot smo nadaljevali do Ljubljane, kjer so vstopili Kati, Matej in vodič, ki nam je predstavil načrt izleta ter opisal znamenitosti na poti. Z Anico se nisva dali motiti in sva nadaljevali s klepetom. Dogovorili sva se, da bova telefona pustili ob strani in se raje posvetili druga drugi.

Najprej smo obiskali Cerknjsko jezero, kjer nas je sprejel prijazen gospod. Sedli smo in prisluhnili zanimivi pripovedi o jezeru. Nisem vedela, da je tako veliko. Vmes sem skočila ven, da sem se poigrala z Nalo. Uživali sva na soncu in v sprehodu, vmes pa videli konje. Po predavanju smo se odpeljali do jezera in si ga na hitro ogledali.

Naslednji cilj je bil Muzej vojaške zgodovine v Pivki. Ker sem si ga pred kratkim že ogledala, sem se posvetila Nali, da sem razbremenila Miloša. Med sprehodom sva našli igrišče. Ko so ostali končali z ogledom, smo se vrnili na avtobus in se odpeljali v bližnjo gostilno na kosilo. Hrana je bila zelo okusna.

Nazadnje smo se ustavili na Šobčevi domačiji, kjer nas je pričakalo zakurjeno ognjišče. Z Nalo sva nabrali tudi nekaj orehov, ki so ležali na tleh. Ogledali smo si film o žganjekuhi, nato pa smo se vrnili na avtobus in se odpravili proti domu.

Najbolj mi je bilo všeč Cerknjsko jezero, predvsem njegova velikost. Zanimivo je bilo tudi razmerje med velikim tankom in tanko strelno cevjo. Na Šobčevi domačiji, kjer nas je postregla prijazna lastnica, sem z veseljem spila nekaj krepkega. Na izletu smo zelo uživali. ●

Pred Muzejem vojaške zgodovine

IZ SVETA TIŠINE

Piknik pri Metki

 Vesela Banić

Jesenski pikniki so najbolj zaželeni. Lovimo ostanke sončnih dni, uživamo v plodovih narave in v dobrotah pridnih rok gospodinj. Znova smo se srečali tudi člani skupine za samopomoč naglušnih.

Pri Metki in Marjanu smo brbončice razvajali z gobovo juho, saj je Metka dolgoletna gobarka.

Kot ljubiteljici gozda ji ni bilo težko nabrati petnajstih kilogramov kostanja, ki ga je Marjan izvrstno spekel. Vmes smo okušali še druge jedi, srbsko gibnico in rulado, pa tudi šilce te ali one kačje slinje je lepo steklo po grlu.

V štirih urah smo obdelali dogajanje v društvu, domačo in svetovno politiko, nekaj vicev in smešnih dogodkov, se pohvalili z vnuki in z ostarelimi starši, skratka, tem nam ni zmanjkalo. Žal nismo bili polnoštevilni, saj so manjkali trije člani, pridružila pa se nam je sekretarka Geni.

Skupinska

Ko bo prišla mrzla zima, se bomo radi spominjali tovrstnih dogodkov. Hvala vsem, da se trudite in iz leta v leto ustvarjate čudovite spomine. ●

Društvo gluhih in Naglušnih **Pomurja Murska Sobota**

Tradicionalni kostanjev piknik Društva gluhih in naglušnih Pomurja

 Matej Zver

Oktobra je Društvo gluhih in naglušnih Pomurja v Športnem centru Predanovci pri Murski Soboti po dveh letih znova organiziralo kostanjev piknik. Na njem se je zbralo kar osemdeset članov.

Dobili smo se ob enajstih, narezali kostanj, ga spekli in z užitkom pojedli. Ob odlični družbi, hrani, pijači in poskočni glasbi jev čas hitro minil. Zelo smo bili veseli, da smo se po tako dolgem času lahko spet družili, pogovarjali in veselili. Prijetno druženje se je zavleklo do večera.

Prihodnje leto se spet snidemo. ●

Udeleženci piknika

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

✓ Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

✓ Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

✓ Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljicah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

✓ Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

✓ QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

✓ Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

